

བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༡༣༩ རྟག་པ་རྒྱ་བ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༡ ཕྱི་ཟླ་ལྷ་པ།

གསར་འགྲེལ་སྐོར་བཞི།

ཕྱི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་ཨ་འཛེང་ཕོ་བྲང་དཀར་པོར་ཡགོང་ས་ཡལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་དང་སྲིད་འཛིན་གསར་པ་
སྐུ་ཞབས་སུ་བུ་ནམ་གཉིས་ཐད་ཀར་དབྱེས་བཅེའི་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ།

མོ་བྲང་པོ་ཏ་ལའི་རྟེན་གཙོ་མཐོང་གྲོལ་འཕགས་པ་ལོ་ལོ་གུ་ལྷ་ར།

དཀར་ཆག

༡ བོད་དང་བོད་མི།
 རྩོན་སྐྱོད། ༩
 གོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་སྟོར། ༤
 རྒྱ་གར་དུ་བཅོན་གྲོལ་དུ་ཡོང་བ་ནི་རང་ཐག་
 རང་གཅོད་ཀྱི་ཐག་གཅོད་ཡིན། ༢༠

༢ གསལ་བསྐྱབས་འབྲེལ།
 གསལ་ཚེའི་གསལ་བསྐྱབས། ༢༦
 སྐབས་བཅུ་གསུམ་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་འོས་འདེམས་
 ཀྱི་མཐའ་མའི་གྲུབ་འབྲས་གསལ་བསྐྱབས། ༢༦
 འོས་བསྐྱེལ་ཁང་གི་གསལ་བསྐྱབས། ༢༤
 དུས་འཁོར་དབང་ཚེན་གྱི་ཚོས་བད་
 གསལ་བསྐྱབས། ༢༤
 ཚོགས་དུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཚོགས་བད་
 གསལ་བསྐྱབས། ༢༤
 ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་ཚུང་གི་
 གསལ་བསྐྱབས། ༢༤
 དགེ་ལྡན་སྟོན་ལམ་ཚེན་མོ་འཕམ་མ་
 འཚོགས་རྒྱུའི་གསལ་བསྐྱབས། ༢༢
 གསལ་ཚེའི་གསར་གནས། ༢༤

།།གང་གི་མཚན་ཡང་རྒྱལ་བས་བྱིན་བསྐྱབས་པའི།
 དམན་ལ་ལྷག་པར་བརྩེ་བ་བྱུགས་རྗེའི་གཏེར། །
 རྩོད་ཉིད་དུ་ལེའི་མོས་གུས་གདུང་དབྱངས་ཀྱིས། །
 ཉེ་བར་བསྐྱལ་ན་དུས་ཀུན་རྗེས་འཇོན་མཛོད། །

(སྤྱི་ཚེས་༢༠༠༨་ལོ་ལྷོ་ཕྱོད་མཐོན་ཚེན་པོས་འདི་ལྷོ་ལྷོ་སྤྱད་སྤྱད་ལོ་དང་ལོ་རེ་བཅས་
 ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ནང་ཚེབས་བསྐྱར་གྲིས་ཚོས་སྤྱད་མཛོད་འཕྲིན་རྒྱ་ཚེ་བསྐྱབས་
 ཡོད་པ་རེད། གནས་ཚུལ་རྒྱས་པ་འདོན་ཐངས་རྗེས་མར་འགོད་རྒྱ་ཡིན།།)

བོད་གཞུང་གི་རྒྱ་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ནས་སྤེལ་ཐང་པར་ཁང་དུ་པར་བསྐྱུན་གྲིས་འབྲེམས་
 རྩེལ་བྱེད་པའོ།།

Published by: Secretary, DIIR,
Typeset and Printed at:
 Narthang Press, CTA, Dharamsala
 email: diir@gov.tibet.net
Circulation email: circulation@diir.gov.tibet.net

གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་རྒྱུ་རྒྱུ་

བོད་དང་རྒྱ་ནག་གི་འབྲེལ་ཡོད་དཔོན་རིགས་ཁག་གི་གསུང་ཚུལ་དང་། ལོ་རྒྱུས་ བརྗེས་སྤྱོད་ལས་བཟུལ་པའི་དངོས་ཤུང་ལོ་རྒྱུས།

དོ་སྙིང་།

༡༩༩༡ ལོའི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྲིད་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་གྱིས་ “བོད་ནི་བོད་བཅོམ་འགྲོལ་འབྱུང་ཐབས་རྒྱུ་རྒྱུ་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་” ཟེར་བའི་ཐོག་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཁམས་ལ་བཅོན་དབང་གི་མིང་ཉམས་བཞག་དུ་བཅུག་པ་དང་། གལ་ཏེ་མིང་ཉམས་མ་བཞག་ན་འཕུལ་མར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་ས་ལྷན་ཁུངས་ལ་འཕུལ་བུ་རྒྱུ་རྒྱུ་སྲིད་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ལོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དཔེ་འབྲེལ་བྱས་པའི་ཡིག་ཆ་ཁག་གི་ནང་གྲོས་མཐུན་དེ་ལྟར་བཞག་པ་ནི། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ལ་ལོ་རྒྱུས་དང་། ཚབ་སྲིད། རིག་གཞུང་བཅས་དམིགས་བསལ་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཡོད་པ་དེ་དག་ཁས་ལེན་གྱི་དཔེ་དཔང་ཉམས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མ་གཏོགས་དེ་མིན་ས་ལྷན་ཁུངས་གང་དང་ཡང་གྲོས་མཐུན་དེ་འདྲ་བཞག་མྱོང་མེད་པ་རེད། གཞན་ཡང་། རྒྱལ་སྲིད་མཁའ་ལོ་སྲིད་ཅིག་གིས་གྲོས་མཐུན་དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དེང་སང་བརྗེས་བཞིན་པའི་“རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ལ་ལམ་ལུགས་གཉིས་” ཞེས་པའི་སྲིད་བྱས་དེའི་འབྲུང་ཚུལ་ཡིན་པར་དོས་འཛིན་གྱི་ཡོད། བོད་མི་མང་གིས་གྲོས་མཐུན་དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་འདི་མི་ལོ་བརྒྱ་ཕྱུག་མང་པོའི་རིང་རང་བཅོན་དུ་གནས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་བསམ་གཏོང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཁམས་ལ་མེད་པའི་མེད་ཤིང་སྲིད་མཐུན་སྐུལ་གྱིས་གྲོས་མཐུན་ཐོག་མིང་ཉམས་བཞག་དུ་བཅུག་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་བརྟེན་གྲོས་མཐུན་དེ་ཁས་ལེན་གྱི་ཚུལ་ལྟར་ཡོད་པ་རེད། ལྷོ་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་སྐབས་དེའི་བོད་རྒྱུ་རྒྱུ་གཞུང་གི་སྐྱེ་ཁམས་ཀྱང་ཅིང་ལུས་“གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་”རྒྱུ་རྒྱུ་སྲིད་མཐུན་བྱེད་པའོ། རྒྱ་ནག་དུ་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ལ་མིང་ཉམས་བཞག་ཚུལ་རྒྱ་མི་ཚོས་བརྗེས་པ་དེ་དག་ང་ཚོའི་མི་དམངས་ནས་ཁས་ལེན་བྱས་པ་མེད། གྲོས་མཐུན་ནང་གི་དོན་ཚན་ལ་ནི་རྒྱ་དམར་རང་ཉིད་ནས་འགལ་འདས་བྱས། བོད་ཤར་ཕྱོགས་དུང་རྒྱ་མིའི་མང་འཕྲིན་ལྟ་ཡོད། ད་ཆ་དེ་མཁས་བོད་གཞུང་ལ་སྲིད་དམིགས་ཀྱང་སྤྱད་ཡོད་པ་མ་ཟད།” ཅེས་གསུངས་ཡོད། སྐབས་དེར་བོད་དམག་ལ་མམ་ཉེས་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དང་། བོད་ཡུལ་འདི་རྒྱ་དམག་གི་དྲག་འཕྲུག་འདྲེས་སྐུལ་འོག་དངོས་སུ་ཚུད་དེ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་ཡོད། གནས་སྤངས་འདིའི་འོག་ལོ་ལོ་མ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་། མི་དམངས་ཀྱི་ཁེ་སྲིད་སྲིད་ཚུལ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་དང་ཕན་ཚུན་མཉམ་ལས་གནང་རྒྱུའི་འབད་བརྗེས་གང་ལྟར་བཞག་པ་དང་། མི་ལོ་བརྒྱུད་ཀྱི་རིང་གྲོས་མཐུན་དེར་བརྗེས་ལྟར་ཉན་པོ་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་གཞུང་གི་དོས་ལུས་གྲོས་མཐུན་དེར་བརྗེས་མེད་བཟུང་བཟུང་བཞིག་རིམ་པ་བཏང་བ་དང་། གྲོས་མཐུན་ནང་གསལ་བའི་གནད་དོན་ཁག་ལ་བརྗེས་འདྲིལ་བྱ་རྒྱ་ལྷོ་ཞིག་བཅོམ་འགྲོལ་དམག་གི་སྒོ་བས་ལུགས་རྒྱ་བརྒྱུད་ཀྱིས་བོད་བཅོན་བཟུང་བྱ་རྒྱུ་དང་། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་དོ་བོ་ཚུ་བརྒྱུ་གཏོང་སྤྱད་བོད་ཤར་ཕྱོགས་ལྷན་ལ་འགོ་བཙུགས་ཏེ་བོད་མི་རྒྱལ་ཀྱི་ཐོག་དུ་བསམ་ལུལ་ལས་འདས་པའི་མནར་གཅོད་ལག་བརྒྱར་གྱི་འགོ་བཙུགས་ཡོད་པ་རེད། ལྷོ་ལོ་ ༡༩༩༤ ལོའི་ལོ་རྒྱུད་དུ་ལོ་ལོ་མ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ད་ཆ་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་མཉམ་ལས་གནང་བྱུང་བའི་འགན་སྲུང་གསལ་པོ་མཐུན་ཏེ། ལོ་དེའི་ཟླ་ ༩ པར་རྒྱ་གར་ལ་བཅོན་གྱི་ལྷན་ཁུངས་ལ་དང་དེ་འཕུལ་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་གཞུང་དང་། མི་དམངས་ལ་དྲག་པོའི་སྲིད་མཐུན་རིམ་འོག་བཞག་དུ་བཅུག་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་གྲོས་མཐུན་དེར་དོས་ལེན་མེད་པའི་ཡོངས་ཁྲུག་གསལ་བསྐྱེད་གནང་ཡོད་པ་རེད།

བཅོན་འདུལ།

ལྷོ་ལོ་ ༡༩༩༤ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡ ཉིན་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྲིད་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་གསར་དུ་བཙུགས་ཤིང་ཕེ་ཅིང་གི་རྒྱུང་འཕྲིན་ཐོག་ “བཅོམ་འགྲོལ་དམག་གིས་བོད་དང་། བེང་ཅང་། ཉེ་ནན། ཐེ་ཕན་བཅས་ཚུད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་ས་ལྷན་ཁུངས་བཅོམ་འགྲོལ་གཏོང་རྒྱུ་” ཞེས་བྱུང་བསྐྱེད་ཀྱི་འགོ་བཙུགས་པ་རེད། ལྷོ་ལོ་ ༡༩༩༤ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡ ཉིན་བོད་གཞུང་སྲིད་ལས་ཁུངས་ནས་དེའི་ལན་དུ་རྒྱ་ནག་གི་གཙོ་འཛིན་མའོ་ཅེ་ཏུང་ལ་ཕྱག་བྲིས་ཞིག་གནང་བའི་ནང་། “བོད་ནི་རྒྱལ་ཀུན་སྲིད་རིང་རང་གཟུགས་འཕགས་པ་སྲུན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་སྲིད་པའི་གདུལ་ཞིང་སངས་རྒྱལ་གྱི་བརྒྱན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་བྱུང་བའི་ཐུན་མོང་མ་

ཡིན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པར་བརྟེན་ཆེས་ལྗོངས་ལྗོངས་དུ་ལྷོད་བར་རང་དབང་རང་བཙན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་ལ། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་ཐང་ལའང་ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་སྐུས་ཀྱི་བཙན་འཕྲོག་གྲུས་པ་མེད་ཁར་ཕྱི་རྒྱལ་བཙན་འཕྲུལ་པར་གཏོང་ལེན་གྱིས་རང་ས་རང་སྲུང་གི་སློབ་སྦྱོར་དུས་ཤིག་ཏུ་ཆེས་ལྗོངས་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཏུ་གནས་ཡོད།

རྒྱ་དམག་རྒྱ་བོད་ས་མཚམས་བརྒྱུད་ཏེ་བོད་སར་འཕྲུལ་ཐལ་མི་འབྱུང་བ་དང་། དེ་འབྲེལ་དམག་གི་ལས་འགུལ་གང་ཡང་མི་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་ལུགས་ལེན་གནང་དགོས་པར་མ་ཟད། དེ་དོན་རྒྱ་བོད་ས་མཚམས་སུ་གནས་པའི་ཞི་དྲག་དཔོན་རིགས་ཚོར་བཀའ་བཏོན་ནན་འདོམས་ཀྱིས་བརྒྱ་བོད་དེའི་གནས་གསལ་ཞིག་ཀྱི་གང་ལྟར་ལྟོག་གནང་སྲིད་ཞུ་རྒྱུ་ལོ།” ཞེས་དང་། མ་ཟད་རྒྱ་དམག་གི་གཞུང་སྲིད་མ་ཚོའི་སྐབས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་མང་པོ་ཞིག་རྒྱ་དམག་གི་མངའ་ཁུལ་དུ་བཙན་བཟུང་སྒྲིལ་བཏང་ཡོད་པ་དེ་དག་བོད་ལ་ཕྱིར་སློབ་ཐག་གཅོད་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་མོས་བསྐྱར་བྱེད་འགོ་འཕྲོགས་འདོད་ཡོད་སྟེ་གསལ་བ་དང་། ཕྱག་བྱས་དེའི་འོ་བུས་རེ་དབྱིན་ཇི་དང་། ཨ་རི། རྒྱ་གར་གཞུང་བཙམ་ལ་ཕུལ་ཏེ་ “གལ་ཏེ་རྒྱ་མི་དམར་པོའི་འགོ་བྱེད་ཚོས་བརྒྱ་བོད་ལོ་གཤམ་དོ་སྣང་མ་བྱས་པར་བཙན་ཚོལ་གྱི་རྣམ་པས་བོད་དུ་དབྱུང་དམག་བཏང་ཆོ། བོད་གཞུང་ལ་ཐབས་ཤེས་གང་དགའི་ལམ་ནས་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་སྲུང་སྲོལ་བྱེད་རྒྱུའི་འགན་འཁུར་ཡོད་པར་བརྟེན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ནས་བརྒྱུ་མཐུན་འགྲུར་རོགས་རམ་གང་ཡོང་གནང་རོགས་” ཞེས་རེ་འདུན་དང་། ཉེན་བཅའ་བཏང་ཡོད། བོད་ཀྱི་འབོད་སྐུལ་ཐང་གོང་གསལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་སུ་མ་གྱི་དོས་ནས་དེར་སྐབས་དམར་ཤོག་འཕེལ་རྒྱས་ལ་འགོ་བཙུག་པར་བརྟེན་ལྗོངས་ལྗོངས་ལ་ཉེན་ཚབས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་མཐོང་ཡང་། རྒྱ་དམག་དང་གྲོས་མོལ་མ་བྱས་ཆོ་དྲག་པོའི་དྲག་ལན་བྱེད་རྒྱུ་དེས་པར་བརྟེན་འཕྲུལ་དུ་གྲོས་མོལ་གནང་ན་ལེགས་པའི་སྲོལ་སྟོན་གྲུས་ཡོད་པ་རེད། དུས་སྐབས་དེའི་ལས་མས་སུ་རྒྱ་དམག་གི་བཙུངས་འགོལ་དམག་གིས་བོད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་འཕྲུལ་དུ་རིམ་བཞིན་བཙན་འཕྲུལ་བྱས་ཏེ་ཕྱི་རྒྱལ་བཙན་དབང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲོལ་སྟོན་གྲུས་ཡོད་པར་བྱས་མཐའ་སྲོད་གཏོང་རྒྱུའི་དོན་ཚན་བཙུ་འཁོར་པའི་ལེག་ཆ་ཞིག་འབྲེམས་སྒྲིལ་བྱས་པ་རེད། རྒྱ་དམག་གི་གསལ་བསྐྱགས་དེར་ལ་མཚན་སྲུང་དགོས་པ་ཞིག་ལ་དེ་སྐབས་བོད་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་མི་སྣ་བཙུང་སྲོད་བྱེད་མཁན་བཙུ་ཡང་ཡོང་གི་མེད། བོད་གཞུང་གིས་བོད་རྒྱ་གཉིས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་མཚོན་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ལས་བོད་དེ་རྒྱ་འོག་མིན་པའི་ལོ་རྒྱུས་བཟང་ས་ཤིང་། གལ་ཏེ་རྒྱ་དམག་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་དེས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞིག་འབྲེམས་རྒྱུ་བཟུང་བཟུང་བྱས་ན་པོ་ཟད་མོ་ལ་ཕྱག་ཀྱི་ལོ་འཛོལ་མཐའ་ཕྱིན་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བོད་རྒྱ་དབྱིན་གསུམ་གྱི་སྐད་ཐོག་ལྟ་ས་ནས་རྒྱུ་འཕྲིན་བཙུང་ལན་འདེབས་ཡོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་གནང་ཡོད། དེ་མཚུངས་བོད་གཞུང་ནས་ལུ་རུ་སྲུ་དང་། སིང་ག་ཕུར། རྟོང་ཀོང་ལྷ་ཕུའི་རྒྱལ་ཁབ་གསུམ་པ་ཞིག་ནང་ཕྱོགས་གཉིས་བར་གྲོས་མོལ་གནང་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པར། རྒྱ་དམག་གཞུང་ནས་གྲོས་མོལ་གནང་ལུ་ས་ས་གནས་དོང་ཀོང་འདེམས་ཡོད། བོད་གཞུང་ནས་དེ་དོན་ཁས་ལེན་གནང་སྟེ་གྲོས་མོལ་བྱེད་མཁན་སྐབས་ཅེ་ཕྱག་མཁན་རྒྱུ་ཕུ་བཟུང་བྱེད་པ་ལྟར་བྱས་པོ་དང་། ཅེས་དཔོན་ལྷ་སྐབས་དབང་ཕྱུག་བདེ་ལྷན་གཉིས་ཀྱིས་གཅོད་པའི་སྐབས་ལས་བྱ་བཙམ་བསྐྱོད་གཞུང་ཞིང་། སྐབས་རྣམས་པ་ ༡༩༤༩ བོད་ཟླ་ ༡༦ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་ལྷ་ས་ནས་ཐོན་ཏེ་ ༡༩༥༠ ཕྱི་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢ ཉིན་ཀ་སྐུག་དུ་འབྱོར་བ་རེད། སྐབས་རྣམས་བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱུའི་གཞི་ནི་བོད་གཞུང་ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ནས་གཅོད་འཛིན་མའི་ཅོ་དྲུང་ལ་བཏང་བའི་ལོ་གཤམ་སྟོན་དང་། ཟེ་ལིང་དང་པོ་ཅིང་གི་རྒྱུང་འཕྲིན་ཐོག་བོད་བཙུངས་བཏོད་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་གནས་གསལ་བསྐྱགས་བྱས་པའི་སྟོན། བོད་ཁྲིན་ཡོངས་ས་གནས་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་གྱི་དོ་བོར་བཅུ་ལ་བཞག་མི་བྱེད་པའི་ཁས་ལེན་ཡོང་ཐབས་གནང་རྒྱུ། གལ་ཏེ་རྒྱ་དམག་གིས་བོད་ནང་ཐོ་བྱས་འགུལ་འཛོལ་རིགས་བྱས་ན་དེ་ལ་ནམ་ཡང་བཟོད་སྟོང་བྱེད་ཐབས་མེད་སྟོན་བཙམ་རེད།”

སྐབས་རྣམས་གཉིས་སོགས་ལྗོངས་ལྗོངས་ཏོང་ཀོང་དུ་ལེབས་རྒྱུའི་དབྱིན་ཇིའི་གཞུང་ཆབ་ལ་ཐོང་མཚན་ལུ་སྐབས། དབྱིན་གཞུང་སྐབས་ནས་ཐོང་མཚན་ཕུལ་མེད་པ་རེད། དེ་ནི་བོད་གཞུང་ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ནས་གནང་བའི་ལག་འཁུར་ཐོག་དབྱིན་གཞུང་གི་ཐོང་མཚན་བཏོན་ན་རྒྱ་དམག་གཞུང་ལ་ཕྱོག་ཕྱག་འབྲོ་རྒྱུ་དེས་པ་དེ་ལས་གལ་ལ་ཐབས་བྱས་པ་ཞིག་རེད། སྐབས་དེར་རྒྱ་དམག་གཞུང་ནས་ལྗོངས་བཙུང་སྲོད་འཕྲུལ་ཐལ་གསལ་པ་འབྱོར་ཉེར་ཡོད་པའི་ཁོང་དང་བཀའ་མོལ་ལུ་དགོས་ཞེས་བརྗོད་ཡོད། གཞུང་ཆབ་གསལ་པ་ཡོན་ཀྱང་གནང་སྟེ་རྒྱ་དམག་གི་སྐབས་ཀྱིས། ༡༥ བོད་རྒྱ་ཁོངས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ། ༡༦ བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྲུང་རྒྱ་དམག་གཞུང་གིས་བྱ་རྒྱུ་དང་། ༡༧ ཕྱི་རྒྱལ་དུ་སྲིད་དོན་དང་། ཚོང་སོགས་ཀྱི་བཀའ་མོལ་ཇི་ལྟར་གནང་དགོས་ཀྱི་རྒྱ་དམག་གཞུང་བཙུང་གནང་རྒྱུ་བཙམ་དེ་དག་ཁས་ལེན་གནང་ན་དེ་རྒྱུ་སྐབས་ལེ་ཅིང་དུ་ཐག་གཅོད་གནང་ཆེད་ལེབས་དགོས་ཞེས་བཤད་པ་རེད། སྐབས་གཉིས་ནས་རྒྱ་དམག་གིས་བཏོན་པའི་ཆ་རྒྱུན་རྣམས་བོད་གཞུང་ལ་སྟན་སིང་ལུ་སྐབས་བོད་གཞུང་ནས་ཁས་ལེན་གནང་ཐབས་མེད་ཅེས་བཀའ་ལན་གནང་སྟེ་གྲོས་མོལ་གནང་བྱེད་པ་བྱུང་མེད། སྐུ་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོའི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༢ ཉིན་རྒྱ་དམག་ལྷོ་རུབ་དམག་ཁུལ་ཁང་གི་དམག་སྡེ་ཀྱང་གོ་དུའི་བཏོན་འདོམས་འོག་དམག་དཔོན་མང་ཆེ་མའི་ལོས་འགོ་འཁུར་པའི་བཙུངས་བཏོད་དམག་མི་ ༤༠༠༠ སྟོན་ནས་བོད་ཀྱི་མདོ་སྲིད་བརྒྱ་གནས་ཆབ་མདོར་ཕྱོགས་ཁབ་བཙན་འཕྲུལ་བཙུང་གནང་པར་མདོ་ཁུལ་དུ་བོད་དམག་ ༡༠༠༠ ཅམ་ཡོད་པ་ནས་དཔལ་ངར་ཆེན་པོའི་ངར་རྒྱ་དམག་དང་དམག་འཐབ་ཐངས་ཉེར་གཅིག་བྱས་ཀྱི་མཐའ་ཚེས་ ༡༩ ཉིན་དམག་ཕམ་ཉེས་བྱུང་སྟེ་བོད་དམག་ ༤༥༠༠ ཅམ་བསད་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་དམག་ནས་ཆབ་མདོ་བཙན་བཟུང་བྱས་ཏེ་མདོ་སྲིད་སྡེ་བཀའ་བཏོན་པའི་དབང་འཛིན་ལེད་པའི་ས་རྣམས་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་རེད།”

གྲོས་མོལ་གྱི་ཐབས་མཉམ་ཅེས་དང་།¹¹ ལི་ལྷུའི་ཉམ་གྲིས་དུང་དྲུང་རྗེས་ཉམ་མཉམ་ལུ་ལོ་མི་དམངས་བཅའ་འགྲོལ་དམག་བོད་དུ་དཔུང་བསྐྱོད་བྱ་རྒྱུ་དེ་
 ཉི་ཀྱང་དབྱེད་གིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་བྱེད་སྲིད་གིས་ཤིག་རེད། བོད་ནི་ཀྱང་གོའི་མངའ་ཁོངས་ཁ་ཤིག་ལ་མི་རུང་བའི་ཆ་གསུམ་གྱི་ཤིག་རེད། ཀྱང་གོའི་ས་ཁུལ་ཡོངས་སུ་
 དེས་པར་དུ་བཅའ་འགྲོལ་གཏོང་གི་ཡིན། བཅའ་འགྲོལ་དམག་བོད་དུ་དཔུང་བསྐྱོད་བྱས་པ་དེས་བོད་རིགས་རྣམས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད། རྒྱལ་ཡོངས་ལ་
 ཡང་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད། ཀྱང་དབྱེད་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་མི་དམངས་རྣམས་ལ་རོགས་རམ་བྱས་ནས་བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་བཅོན་འགྲུལ་
 བོད་ནས་མཐའ་སྐྱོད་གཏོང་རྒྱུ་དང་། ལྷག་པར་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་སུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་ལྷན་དམག་དེས་པར་དུ་འཇུགས་དགོས་གལ་ཞིག་རེད། དེ་ནི་ལྷ་སྲིད་པར་
 གསུམ་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་རེད། བོད་ནི་ཀྱང་གོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ཆ་གསུམ་གྱི་ཤིག་ཡིན་པ་དེ་ནི་དབྱེད་ཅི་དང་། ཉིན་དུ་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཀས་ཁས་ལེན་
 བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བཅའ་འགྲོལ་དམག་བོད་དུ་བསྐྱོད་རྒྱུ་དེ་རང་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་གྱི་བྱ་བ་ཞིག་ཡིན་པས་དབྱེད་ཅི་དང་། ཉིན་དུ་རྒྱལ་ཁབ་བཅས་ལ་ཐོ་བྱས་སྲིད་ཅམ་
 མེད། ཉུ་ལའི་ལྷ་མས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཐུགས་འགན་བཞེས་པའི་སྐབས་དེར་མའོ་ཀུའི་ཁོང་གི་ཁོང་ལ་ཉེན་འབྲེལ་ལྷན་པའི་ཉར་འབྲེན་ཞིག་ལྟུང་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་གལ་
 སྲིད་ཉིན་དུ་རྒྱུ་ལའི་ལྷ་མས་ཆོ་ཁོང་གི་དཔོན་མཚན་གནས་དེ་གོར་གྱི་རེད།¹² ཅེས་བདེན་མེད་ཉམ་བཤད་ཐོག་འཛིགས་སྐུལ་བཏང་ཡོད་པ་རེད། ལི་ལྷུའི་ཉམ་གྲིས་ཆོག་
 རྒྱུ་མང་པོ་ཞིག་བཤད་རྗེས་འབྲུས་མི་ཀྱང་ཅེང་ལུ་ཡང་ངོ་གདོང་དམར་པོར་གྱུར་ཏེ་ཡར་ལངས་ནས། བོད་ཞི་བའི་བཅའ་འགྲོལ་གྱི་དོན་ཚན་བརྒྱུད་ནི་ཀྱང་དུ་མི་
 དམངས་སྲིད་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དུ་བརྟེན་སྐབས་ཐུན་མོང་ཙུ་འཛིན་གཞིར་བཟུང་ནས་བཅོས་པ་ཡིན་ཞེས་རྗེས་རྗེས་ཀྱི་ཆོག་རྒྱུ་མང་དག་བཤད་པ་དང་། བོད་གཞུང་
 གི་འབྲུས་མི་རྣམས་ནས་དག་སྐྱེལ་གང་ཐུབ་ཀྱིས་བསམ་ཚུལ་གང་མཁུ་གསུངས་ཀྱང་། རྒྱ་སྲིད་ཀྱི་འབྲུས་མི་ཚོས་ཉམ་འཛིན་མ་བྱས་པར་སློ་ཕམ་པའི་ངང་ནས་
 དེ་ཉམ་གྱི་ཆོགས་འདུ་གྲོལ་བ་རེད།¹³

ཕྱི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༥ ཉིན་གྱི་ཕྱི་དྲོ་ལྷན་བཞེན་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་འབྲུས་མི་རྣམས་འཛོམས་ཐོངས་གསུམ་པ་གནང་བ་དེ་སྐབས་རྒྱ་སྲིད་ཀྱིས་བོད་པའི་བསམ་
 འཆར་ཉམ་རྒྱུ་ཚམ་ལས་གཞན་བྱུང་མེད། དེ་ཡང་བསམ་པོ་བརྟན་འཛིན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་བཅུ་མས་པའི་མི་ཚེའི་བླ་བུ་འབྲུག་པོ་ཞེས་པའི་ནང་ “སྐྱེ་ཆབ་ཕན་ཚུན་
 འདྲ་མཉམ་གྱི་གྲོས་བསྟར་བྱ་རྒྱུ་ལྷན་པའི་གཞུང་དུ་བཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ལྟ་བུ་ལས་མེད།” ཅེས་གསལ་བ་ལྟར་དུ་ཅང་ཡང་
 བའི་གནས་སྐབས་ཤིག་བྱུང་ཡོད། ཕྱི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ 10 ཉིན་གྱི་ཕྱི་དྲོ་བོད་རྒྱའི་འབྲུས་མི་ཚོས་གྲོས་མོལ་ཆོགས་འདུ་ཐོངས་བཞི་པ་གནང་བ་དེའི་ཐོག་རྒྱ་སྲིད་ཀྱི་
 འབྲུས་མི་གཙོ་བོ་ལི་ལྷུའི་ཉམ་གྲིས་ཆོགས་འདུ་སྲོལ་མཉམ་ལུ་ལོ་མི་དམངས་འཆར་ཤོད་རེས་བྱས་པ་རྣམས་ལ་ལྷན་བཞེན་རྗེས་ཉམ་མཉམ་གྱི་ཐོག་ནས་འགྲུལ་བཤད་བྱས་
 པའི་ཐོག་བོད་ཞི་བའི་བཅའ་འགྲོལ་འདུང་ཐབས་ཀྱི་གྲོས་མཐུན་བཞུགས་རྗེས་བོད་ལ་དམག་སྲིད་ལུ་ཡོན་རྣམས་འཇུག་པའི་འཇུགས་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཡོད་པ་རེད། བོད་གཞུང་
 གི་འབྲུས་མི་རྣམས་ཀྱིས་དམག་སྲིད་ལུ་ཡོན་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་བར་དོགས་གནས་ཆེན་པོ་སྐྱེས་ཏེ་མཁུ་དུང་ལྟུ་རྟ་རས་དམག་སྲིད་ལུ་ཡོན་རྣམས་ཀྱི་ཟེར་
 བ་དེ་ག་རེའི་དོན་དུ་འཇུགས་རྒྱུ་རེད། ག་རེ་བྱེད་ལག་རེད་དམ་ཞེས་དྲིས་པར། ལི་ལྷུའི་ཉམ་གྲིས་དམག་སྲིད་ལུ་ཡོན་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འགྲུལ་བཤད་བྱས་
 གཉིས་ཀྱི་བཀོད་པ་གོང་མཁུ་གྱི་ལས་ཁུངས་གཙོ་བོ་ཞིག་རེད་ཅེས་བརྗོད་པར། དེ་འདྲའི་ཡིན་ན་སྲོལ་དུ་བཞུགས་པའི་མི་ལྟུ་རྟ་རས་དམག་སྲིད་ལུ་ཡོན་རྣམས་ཀྱི་
 དབང་རང་འཇུགས་བཞུགས་རྒྱུ་ཟེར་བ་དང་འགལ་བ་ཡོང་གི་མ་རེད་དམ་ཞེས་དྲིས་པར། ལི་ལྷུའི་ཉམ་གྲིས་ཁོས་ཏེ། ཀྱང་དབྱེད་གིས་ཉུ་ལའི་ལྷ་མར་ལྷན་ཡོད་དབང་
 ཆ་དེ་རང་འཇུགས་ཡིན་པར་བསྐྱར་བཀོད་གཏོང་གི་མ་རེད་སུས་ཟེར་གྱི་འདུག་གམ། ཁྱོད་ཚོ་ཀྱང་དབྱེད་དང་ཁ་སྐྱོད་ཡིན་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད་དམ། བོད་དེ་ཀྱང་
 གོའི་ཆ་གསུམ་གྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་རེད། ཡངས་སྲིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ལྟར་ཅེས་བཞུགས་ཐབས་ཡོད་པ་མ་རེད། ཁྱོད་ཚོ་ག་དུས་ལོག་ནའང་འགྲིགས་ཀྱི་རེད། སང་
 གནངས་ལོག་ནའང་འགྲིགས་ཀྱི་རེད། ཡང་ན་བོད་ས་ཁུལ་ལ་དྲག་པོའི་བཅའ་འགྲོལ་བཏང་རྗེས་ཁྱོད་ཚོ་ལོག་ནའང་འགྲིགས་ཀྱི་རེད། དེའི་རིང་ཁྱོད་ཚོ་ཕེ་ཅིང་
 ལ་བསྐྱད་ནའང་འགྲིགས་ཀྱི་རེད། ང་ཚོའི་མི་དམངས་བཅའ་འགྲོལ་དམག་བོད་ས་ཁུལ་དུ་སྐྱབས་ཡོད་པས་ས་གནས་སུ་ཉར་ཞིག་གཏོང་རྒྱུ་ལས་གཞན་གྱི་རྣམས་
 དང་དཀའ་ངལ་གང་ཡང་མེད། ལས་ནས་ཁྱོད་ཚོར་བོད་ཞི་བའི་བཅའ་འགྲོལ་དགོས་སམ། ཡང་ན་དྲག་པོའི་བཅའ་འགྲོལ་དགོས། དེ་གཉིས་གང་མ་ག་བྱས་ན་
 འགྲིགས་ཀྱི་རེད་ཅེས་གདུག་རྒྱུ་བཅོན་པོ་དབང་ཡོད་ཚོད་མེད་ཀྱིས་འཛིགས་སྐུལ་བཏང་། མཁུ་དུང་ལྟུ་རྟ་རས་དམག་སྲིད་ལུ་ཡོན་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འགྲུལ་བཤད་བྱས་པ་
 གནས་ཚུལ་འདྲི་ས་མེད་པར་བཅོན་ཤེད་འདྲི་འདྲུ་གཏོང་གི་ཡོད་ན་ཁྱོད་ཚོ་མི་དམངས་ལོག་འགྲུལ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་དང་། ང་ཚོ་ཉི་ཤུ་པ་ལོ་བདུན་བརྒྱུད་ཅམ་སྐབས་
 པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། གསོད་དུང་ག་རེ་བྱས་ཀྱང་ཁྱོད་ཚོའི་ལག་པར་ཡོད། ཕྱིར་ལོག་བྱེད་དགོས་ཟེར་ན་ལོག་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཤད་དེ་ཆོགས་འདུར་རྩྱུ་ལྷེད་འགྲུལ་
 ཆེ་བྱས་པར་བརྟེན་ཆོགས་འདུ་འཛོམས་ཞིག་ཏུ་སོང་བ་དང་། ཉིན་གསུམ་རིང་ཆོགས་འདུ་ཆོགས་མ་བྱུབ་པར་ལུས་པ་རེད།¹⁴ ཉིན་གསུམ་རིང་ཆོགས་འདུ་ཆོགས་མ་བྱུབ་
 པར་གནས་ཏེ་བོད་གཞུང་གི་འབྲུས་མི་ངོ་ལས་རྣམས་ང་ལོད་ཀྱི་བཞུགས་ཁང་དུ་ཐོངས་མང་འཛོམས་ཏེ་རྒྱ་སྲིད་ཀྱིས་ནས་བཅོན་པོ་དབང་ཡོད་ཀྱིས་བྱ་སྐྱོད་ངན་པ་སྐྱེལ་བའི་
 གནས་སྐབས་དེ་ལྟ་བུའི་ལོག་གྲོས་མཐུན་གྱི་འབྲུས་བྱ་ལྟེ་འདྲུ་ཞིག་ཡོད་སྐབས་འཛོམས་ཆེན་པོའི་ངང་ཚང་མས་ཇི་འགའ་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་མང་པོ་བོད་པའི་དོན་
 དེར་བཞུགས་སྐྱོད་པོད་ཀྱིས། ད་ང་ཚོ་རྒྱ་མིའི་ལག་ཏུ་སྐྱབས་ཡོད་པས། གསོད་གཏུབས་ཅི་བྱེད་ཁོ་ཚོའི་འདོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་དབང་ཡོད་བཤད་ན་གྲོས་མཐུན་

ཡིང་ཐབས་དགའ་བ་རེད། ང་ཚོ་ཞིང་དགོས་དོན་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་གསུངས།⁷⁴ གྲོས་མོལ་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ཚོད་སྐྱོད་བྱུང་བྱུང་བྱུང་བྱུང་ཕན་ཚུན་སྐྱར་ཡང་ཞི་གྲོས་བྱ་རྒྱུའི་
 འབྲེལ་བ་ཚད་པ་ལྡན་ཡང་། རྒྱ་ཡིག་གསལ་ལོ་ལྟར་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་དང་། རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་པར་རྒྱལ་ཚུར་རྒྱལ་གྱིས་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཚབ་ཚོར་འབྲེལ་བ་
 བྱེད་དུ་བཏང་ནས་ཚད་མཐུད་ཡོད་པས་ད་གསེད་བཀོད་ཀྱི་མགོ་གཡོགས་ལྟ་བུའི་དོག་སྐྱར་ཡང་ཕྱི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་ལྔ་པ་འཚོགས་པ་རེད།
 ལྷན་པས་དེར་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཚབ་ཚོས་རྒྱ་ཡིག་གསལ་གྱི་འདོད་པར་མ་བརྟུན་པར་བོད་གཞུང་གི་ལངས་སྤྱོད་ལུ་མཐུད་མཁུགས་པོ་རྒྱ་སྤྱོད་བྱས་ཚེ་རྒྱ་དམག་བོད་དབུས་སྤྱོད་པས་
 སུ་དབུང་འཇུག་གིས་སྤྱོད་བཅུད་གཉིས་ཀར་གཏོར་བཅོམ་ཉམས་ཚག་བརྒྱུད་ཀྱིས་མི་ལངས་པ་བཟོ་བྱ་རྒྱུ་ལགན་མི་བཟོད་པའི་ཐོག་ རྒྱ་གཞུང་ནས་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཚབ་
 རྣམས་རང་གཞུང་ལ་འབྲེལ་བ་དང་དགོངས་སྐྱོར་ལུ་རྒྱ་རྒྱུ་བཀག་འགོག་བྱས་པ་དང་། ཇོ་དག་དུས་ཁོ་མེད་པ། ལོ་ལོ་ས་ཚེན་པོ་མཚོག་གི་མི་ནས་སྤྱི་རྒྱལ་ས་ཐོག་
 ཏུ་ཆེབས་སྐྱར་གྲུབ་ཡོད་མེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མི་ཤེས་པ། གལ་ཏེ་ལོ་ལོ་ས་ཚེན་པོ་མཚོག་སྤྱི་རྒྱལ་ལ་ཆེབས་སྐྱར་གྲུབ་ཡོད་ཚེ་ཇོ་དག་གྲུབ་མོགས་ཁོ་ཉིན་རེ་དོགས་
 མང་པོ་ཞིག་ལ་སྐྱེ་ཚབ་རྣམས་ནས་བཀའ་སྐྱོར་རེ་མ་པ་གནང་སྟེ། མཐའ་དོན་རྒྱ་ཡིག་གསལ་བཏོན་པའི་གྲོས་གཞི་དེ་དག་རང་སྤྱོད་ཀྱི་འདོད་སྤོངས་པ་ཞིག་ཅ་བ་
 རྣམས་མེད་ཀྱང་། ལོ་ལོ་ས་ཚེན་པོ་མཚོག་སྤྱི་རྒྱལ་ས་ཐོག་ཏུ་ཆེབས་སྐྱར་བསྐྱངས་ཡོད་ཚེ་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་འཛོག་བཟོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིང་ཆེད་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཚབ་རྣམས་
 རྣམས་རྒྱ་ཡིག་གསལ་ལ་ལོ་ལོ་ས་ཚེན་པོ་མཚོག་སྤྱི་རྒྱལ་ལ་ཆེབས་སྐྱར་གནང་ཡོད་སྤྱོད་ཚེ། སྐྱར་བོད་དུ་ནམ་ཕེབས་མཚམས་མཚན་གནས་སྐྱེད་བང་རང་འཇགས་གནས་
 རྒྱུའི་འགན་ལེན་གྲོས་མཐུན་ནང་འཁོད་པ་ཞིག་བྱུང་སྤྱོད་གནས་སྐབས་གྲོས་མཐུན་ལ་མེད་ཉམས་འགོད་རྒྱུའི་གཏན་ལམ་ཚམ་འཁུལ་བ་རེད།⁷⁵ གྲོས་མཐུན་བཞག་རྗེས་
 ལོ་ལོ་ས་ཚེན་པོ་མཚོག་དང་། བོད་གཞུང་གིས་ཁས་ལེན་མ་གནང་བར་གལ་ཏེ་ལོ་ལོ་ས་ཚེན་པོ་མཚོག་སྤྱི་རྒྱལ་ལ་ཕེབས་ཏེ་ལོ་ལོ་ས་ཚེན་པོ་མཚོག་གསལ་རྗེས་བོད་ལ་སྤྱིར་
 ཕེབས་ནས་གནང་མཚམས་མཚན་གནས་སྐྱེད་བང་ཚང་མ་སྐྱར་རྒྱུ་རང་འཇགས་གནས་རྒྱུ་དང་། ཏུ་ལའི་སྐྱེ་མ་རྒྱ་གར་ས་ཐོག་ལ་ལོ་ལོ་ས་ཚེན་པོ་མཚོག་སྤྱི་རྒྱལ་ལ་སྤྱོད་
 ཉེར་ཆས་དང་། ཐུགས་མཁོ་སོགས་བོད་གཞུང་ནས་ནར་འབྲུལ་ལུ་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུ་རྒྱ་གཞུང་གིས་ཁས་ལེན་བྱས་པ་རེད། དོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གིས་གྲོས་མཐུན་ནི་
 འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་བསྐྱོད་བྱེད་དགོས་པས་གལ་ཏེ་ཆ་རྒྱུ་དེ་དག་གྲོས་མཐུན་ནང་བཅུག་ན་འཛམ་གླིང་ཐོག་སྐད་ཆ་མང་པོ་ཡོད་སྤྱོད། དེ་ལྟར་མི་ཡོང་བའི་
 ཆེད་དུ་དོན་ཚན་དེ་གྲོས་མཐུན་ནང་མ་བྱིས་པར་བྱུར་ཡིག་གཅིག་བཟོས་ཏེ་དེའི་ནང་འབྲེད་གོས་བཤད་དེ་གྲོས་མཐུན་པོ་མའི་ནང་མ་བཀོད་པ་རེད།⁷⁶

རྒྱ་གཞུང་གི་རྒྱན་གཏན་འཁུལ་བའི་དོན་ཚན་རྣམས་བཅོན་འགོ་ཁོ་ནས་གནས་ཀྱིས་ས་བདུངས་པའི་གནས་ཚུལ་འོག་སྐྱེ་ཚབ་རྣམས་པོད་གཞུང་ལ་བཀའ་སྐྱོར་
 ཅམ་ལུ་ཡོད་མེད་པར་བོད་རྒྱུའི་དབང་གི་གྲོས་མོལ་གྱི་དོན་ཚན་ལམ་ཚམ་གཏན་འཁུལ་སྐབས། སྐྱར་ཡང་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་ཉ་ཉུང་མཉམ་བསྐྱོད་ཀྱི་སྐོག་གཡོ་གཞན་
 ཞིག་སྤེལ་བའི་བོད་ནང་ཁྲུལ་དུ་གཞུང་དང་། པའ་ཚེན་ནང་སྐད་གཉིས་བར་གྱི་འགལ་བའི་ཚོད་རྒྱུ་དེ་གྲོས་མཐུན་གྱི་ཁོངས་སུ་བཅུག་ནས་གྲོས་བསྐྱར་བྱེད་དགོས་
 ཞེས་བསམ་འཆར་ནན་པོ་བཏོན་ཡོད་པ་རེད། ལྷན་པས་དེར་བོད་ཀྱིས་བོད་ནང་ཁྲུལ་གྱི་གནང་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་སྐོར་ལ་ང་ཚོས་གྲོས་མོལ་བྱེད་ཀྱི་མིན། ང་
 ཚོ་སྐྱེ་ཚབ་རྣམས་ལ་བོད་གཞུང་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་དབང་གི་གནང་དོན་སྐོར་གྲོས་མོལ་བྱ་རྒྱུའི་བཀའ་མངགས་གནང་བ་ལས། བོད་གཞུང་དང་སྐྱེ་བྱུང་བའི་སྐྱེ་ཚབ་
 པོ་དབང་གི་གནང་དོན་སྐོར་གྲོས་མོལ་བྱ་རྒྱུའི་བཀའ་མངགས་དང་། དབང་ཆ་གང་ཡང་མེད། དེ་ནི་ང་ཚོ་བོད་མི་ནང་ཁྲུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟེན་བྱུར་དུ་བཀའ་
 མོལ་ལུ་རྒྱ་རྒྱུ་ལས་གྲོས་མཐུན་ནང་འགོད་དགོས་དོན་མེད་པའི་གནས་ལུགས་རྒྱ་མཚན་གསུངས་པའི་སྐབས་སུ། རྒྱ་དམར་སྤྱོད་ཀྱིས་ཚོ་ནང་ཁྲུལ་གྱི་གནང་དོན་
 ཐག་གཅོད་མ་བྱུང་ཚེ་གྲོས་མཐུན་ལ་མེད་ཉམས་འགོད་ཐབས་བྲལ་བ་རེད་ཅེས་ཐ་ཚོག་བསྐྱོད་ཡོད་པ་རེད། བཀའ་སྐྱོར་ང་ལོད་འབྲུག་བཟོད་བྲལ་གྱིས་དེ་འདྲ་ཡིན་
 ན་གྲོས་མཐུན་འཛོག་མ་ཐུབ་ཀྱང་བྱ་ཐབས་ཟད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁོ་སྤྱོད་སོགས་གྲོས་མོལ་སྐྱེ་ཚབ་བཞི་པོ་བའི་འཇགས་ང་བོད་ལ་སྐྱེལ་རོགས་གནང་། ང་
 ནི་ཆབ་མདོ་བཅེངས་འཕྲོལ་ལྷ་ཡོན་རྩམ་ཁང་གི་ཁོངས་མི་ཡིན་པས་ང་ཆབ་མདོར་རྒྱུག་གསུངས་ན་འགྲིག་ལ། པེ་ཅིང་དུ་རྒྱུད་གསུངས་ན་འབང་འགྲིག་གི་རེད་ཅེས་གསུངས་
 པར་མ་བཟད། དེ་དང་དུས་མཚུངས་གྲོས་མོལ་འཕུས་མི་བཞི་པོར་ད་ཆ་གྲོས་མཐུན་ལ་མེད་ཉམས་འགོད་ཐབས་བྲལ་བས་ཁྱེད་རྣམས་པོད་ལ་སྤྱིར་ལོག་ཕེབས་རོགས་
 གནང་། ཁྱེད་རྣམས་པའི་བདེ་འཇགས་ཀྱི་ཐད་རྒྱ་གཞུང་གིས་འགན་ལེན་གནང་རོགས་ལུས་ཡོད། ང་རང་ནི་ཁོ་ཚོས་གང་བྱེད་ཟེར་བ་དེ་རང་བྱེད་རྒྱུ་རེད་ཅེས་གསུངས་
 ཡོད། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གསར་པ་ཐོན་པ་དེས་གྲོས་མོལ་ཉིན་གསེང་མཚམས་འཛོག་མི་བྱེད་ཐབས་མེད་བྱུང་བ་རེད།⁷⁷ བཀའ་མོལ་དེ་ནས་ཁོང་ཉིད་ཀྱི་རང་
 དབང་གི་གནས་བབ་ཚང་མ་ཤོར་བེན་པ་གསལ་པོ་མཐོང་བྱབ་པ་ཡིན། དེ་ནས་ཉིན་གཅིག་རྒྱ་ཡིག་གསལ་གྱི་འཕུས་མི་སུན་གྱི་ཡོན་གྱིས། འབང་པ་སྤུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་
 ལྷན་སྐྱར་དུ་ཁྱེད་ནས་ང་ལོད་བཞག་སའི་མཐོན་ཁང་དུ་ཡོང་སྟེ་ང་ལོད་དང་པའ་ཚེན་ནང་སྐད་གཉིས་སྤྱོད་མོལ་ཉིན་གང་ཕན་ཚུན་ནི་ངར་ཐུན་པ་ཞིག་གནང་མཐར་
 སུན་གྱི་ཡོན་གྱིས་གྲོས་མཐུན་ནང་ཏུ་ལའི་སྐྱེ་མ་སྐྱེ་བྱེད་བཅུ་གསུམ་པ་དང་། པའ་ཚེན་ལེར་ཏེ་ཉི་ལྟེ་སྤྱོད་དགུ་པ་རྣམས་ཉིན་གསུམ་མཐུན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་གོ་གནས་དབང་
 ཆ་གང་ཡོད་ལྟར་བྱ་རྒྱུ་ལོག་རྒྱུའི་བསམ་འཆར་བཏོན་པ་དེར་མོས་མཐུན་བྱུང་སྟེ་གནང་དོན་འདི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་གྱི་དོན་ཚན་དུག་པའི་ནང་འཁོད་
 ཡོད།⁷⁸ རྒྱ་ཡིག་གསལ་གྱི་འཕུས་མི་ཚོས་གྲོས་མོལ་གྱི་འགོ་ནས་མཐུག་བར་ཚོགས་འདུའི་སྤྱི་ནང་གང་སར་བོད་ཀྱི་འཕུས་མི་རྣམས་ལ་མཐོང་ཆུང་དང་། བརྣམས་བཅོས། བཅོན་
 བེད་འཇགས་སྐྱེལ་བཅས་ཀྱི་གཞན་གྲུགས་ཚེན་པོ་སྤྱོད་ནས་ཁོ་ཚོའི་འདོད་ཚུལ་ལ་མོས་མཐུན་བྱེད་དགོས་པའི་ལུ་ཚུགས་མཐའ་ནན་བྲལ་བ་དང་། བོད་ཀྱི་འཕུས་

མི་རྒྱུས་ལྡན་གཞུང་གི་བཀའ་མངགས་ཅུ་འཛིན་མཐའ་འབྲིངས་ཀྱིས་ཚུད་སྐོང་ཇ་དྲག་ཡང་ཡང་བྱས་ཀྱང་དབང་ལུགས་ཆེ་ཆུང་དང་རང་ས་མི་སེའི་གནས་ཚུལ་ལྷག་པ།
དྲག་པོའི་བཅའ་སྲོལ་ཟེར་བའི་མི་གསོད་ཁྲག་སྦྱོར་གྱི་ཉེན་འགན་མ་བཟོད་པ་སོགས་ཀྱིས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་འདྲ་མཉམ་མིན་པའི་གྲོས་མཐུན་དེར་མིང་རྟགས་མ་བཤོད་
ཐབས་མེད་བྱུང་ཡོད།

གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན།

ཕྱི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༧ ཉེན་གྲོས་མོལ་ཚོགས་འདུ་མཐའ་མ་དེ་མི་རིགས་དོན་ཤེད་རྣམས་ཁང་དུ་ཚོགས་ཏེ་རྒྱ་སྤྱོད་གསུམ་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་དང་། གསལ་བའི་
དོན་ཚན་བཅུ་ཞེས་འབོད་པའི་རྣམ་ལོག་བཅས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་གཏན་འཁེབས་བྱས་པ་རེད། གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ནི་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་སྐོར་གྱི་དོན་ཚན་
གསལ་དུ་བརྒྱན་པ་ལས་དེ་མིན་གྲོས་མོལ་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་སྤྱད་པའི་རྒྱ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་འདོད་ཚུལ་དོན་ཚན་བཅུ་ལ་འགྱུར་བ་གང་ཡང་ཕྱིན་མེད། གྲོས་མཐུན་གྱི་འགོ་བརྟེན་
རིང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ནང་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཞི་རྒྱ་ནག་གི་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རིང་པོ་ཡོད་པའི་མི་རིགས་ཐོག་ལྷན་པ་སོགས་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚབ་
རྣམས་ཀྱིས་གཟིགས་པ་ཐོག་མའ་རེད། གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ནི། ༡༽ བོད་ཀྱི་མི་དམངས་རྣམས་མཐུན་སྦྲེལ་བྱས་ཏེ་ཕྱི་རྒྱལ་བཅའ་དབང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
བཅའ་ལུགས་བོད་ནས་མཐའ་སྐྱོད་གཏོང་དགོས། བོད་ཀྱི་མི་དམངས་ཀྱང་དུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་མེས་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁྲིམ་ཚང་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་ལོག་དགོས།
༢༽ མི་དམངས་བཅའ་སྲོལ་དམག་བོད་དུ་བརྒྱུད་དེ་རྒྱལ་ཁབ་བརྟན་པོར་སྤྱད་རྒྱུ་ལ་བོད་ཀྱི་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ནས་རོགས་རམ་རྒྱུར་ལེན་ཤིང་རྒྱ། ༣༽ གྲུང་
གོ་མི་དམངས་ཚབ་སྲིད་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་གྲུང་ཐང་གར་ལེང་གི་མི་རིགས་སྲིད་བྱུས་གཞིར་བཟུང་སྟེ། གྲུང་དབྱེད་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནས་གཅིག་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་འཇོག་
འབྲིང་ལོག་ བོད་ཀྱི་མི་དམངས་ལ་མི་རིགས་ཀྱི་ས་གནས་རང་སྐྱོང་ལག་ལེན་ཤིང་རྒྱུའི་དབང་ཆ་ཡོད། ༤༽ བོད་ཀྱི་ཚབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་དུ་སྲུང་ལ་གྱང་དབྱེད་
གིས་བརྒྱུར་བཅོས་མི་ཤིང་པར། ལྷ་ལའི་རྒྱ་མའི་རྒྱར་ཡོད་གོ་གནས་དང་། དབང་ཆ་ལ་ཡང་གྲུང་དབྱེད་ནས་བརྒྱུར་བཅོས་མི་ཤིང་། དཔོན་རིགས་མཐོ་དམའ་རྣམས་
གྲུང་རྒྱུར་བཞེད་གནས་རྒྱ། ༥༽ པར་ཆེན་ལེར་ཉི་མའི་རྒྱར་ཡོད་གོ་གནས་དང་དབང་ཆ་རང་འཇགས་གནས་དགོས། ༦༽ ལྷ་ལའི་རྒྱ་མ་དང་། པར་ཆེན་ལེར་ཉི་
མའི་རྒྱར་ཡོད་ཀྱི་གོ་གནས་དང་དབང་ཆ་ཞེས་པ་ལྷ་ལའི་རྒྱ་མ་སྤྱོད་བཅུ་གསུམ་པ་དང་། པར་ཆེན་ལེར་ཉི་མའི་རྒྱ་སྤྱོད་དགུ་པ་མཐུན་པོའི་རྣམས་ཀྱི་གོ་གནས་དང་དབང་ཆ།
༧༽ གྲུང་གོ་མི་དམངས་ཚབ་སྲིད་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་གྲུང་ཐང་གར་ལེང་ནང་ཐག་བཅད་པའི་ཚོས་ལུགས་ལ་དང་པར་རོམ་བྱས་ཚོགས་པའི་སྲིད་བྱུས་ལག་ལེན་བྱས་ཏེ།
བོད་མི་དམངས་ཀྱི་ཚོས་ལུགས་ལ་དང་པར་ལུ་ལྱི་གོ་མས་པའི་གཞིས་ལུགས་སོགས་ལ་བརྩི་འཛིན་ཤིང་རྒྱ་དང་། དགོན་པ་བྲུ་ཚང་ལ་སྤྱད་སྐྱོབ་བྱེད་རྒྱ། དགོན་
པ་བྲུ་ཚང་གི་ཡོད་སྐོར་གྲུང་དབྱེད་ནས་བརྒྱུར་བཅོས་མི་ཤིང་། ༨༽ བོད་ཀྱི་དམག་རྒྱུར་རིམ་གྱིས་བཅའ་སྲོལ་དམག་ལ་རྒྱུར་བརྒྱུར་ནས་གྲུང་དུ་མི་དམངས་སྤྱི་
མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱད་པའི་དྲག་ལུགས་ཁག་གཅིག་དུ་བསྐྱེད་རྒྱ། ༩༽ བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དངོས་ཡོད་གཞིར་བཟུང་ཏེ། རིམ་གྱིས་བོད་རིགས་ཀྱི་རྒྱུང་ཆ་
དང་། ལི་ཤེ་སློབ་གྲུའི་སློབ་སྦྱོང་བཅས་གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱ། ༡༠༽ བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དངོས་ཡོད་གཞིར་བཟུང་ཏེ། རིམ་གྱིས་བོད་ཀྱི་སོ་རྣམས་དང་། འཕྲོག་ལས།
བཟོ་རིགས། ཚོང་ལས་རྣམས་གོང་འཕེལ་དུ་བཏང་ནས་མི་དམངས་ཀྱི་ཞེ་སྤོས་སོགས་ཇེ་ལེགས་སུ་གཏོང་རྒྱ། ༡༡༽ བོད་ཀྱི་ལས་ལུགས་རྣམས་ལེགས་བཅོས་ཤིང་
རྒྱུའི་སྐོར་ལ་གྲུང་དབྱེད་ནས་བཅའ་ཤེད་ཀྱིས་མི་ཤིང་པར། བོད་ཀྱི་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་རང་ནས་ལེགས་བཅོས་ཤིང་རྒྱ་དང་། མི་དམངས་རྣམས་ལེགས་བཅོས་ཤིང་
དགོས་ལུ་དུས། བོད་ཀྱི་འགོ་བྱེད་རྣམས་དང་གྲོས་བརྒྱུར་གྱི་ཐབས་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་གཅོད་རྒྱ། ༡༢༽ རྒྱར་ཕན་སྤྱི་རྒྱལ་བཅའ་དབང་རྒྱལ་ཁབ་དང་གོ་མིན་
ཏང་དང་ཉེ་འབྲེལ་ཤིང་པའི་དཔོན་རིགས་རྣམས། ཕྱི་རྒྱལ་བཅའ་དབང་རྒྱལ་ཁབ་དང་གོ་མིན་ཏང་ལ་འབྲེལ་ཐག་མཐའ་ཕྱིན་པ་བཅད་དེ། དུ་ཕྱིན་དོ་ལོག་དང་རྒྱུན་
གནོད་མ་བྱས་ན་ལས་ཚན་རང་འཇགས་བྱས་ཚོགས་པར་རྒྱར་བྱས་ལ་བརྩད་གཅོད་མི་ཤིང་། ༡༣༽ བོད་བརྒྱུད་མི་དམངས་བཅའ་སྲོལ་དམག་གིས་གོང་གསལ་
དོན་ཚན་རྣམས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་སྤྱད་བརྩི་ཤིང་རྒྱ་མ་ཟད། ཉེ་ཚོང་དང་བཞག་མི་དམངས་ཀྱི་ཁབ་སྤྱད་ཅམ་ཡང་གང་བྱུང་མི་ལེན། ༡༤༽ གྲུང་དབྱེད་མི་དམངས་
སྲིད་གཞུང་ནས་བོད་ཀྱི་ས་གནས་སུ་བྱུང་བའི་ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་ལས་དོན་མཐའ་དག་གཅིག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤོ་རྣམས་ཤིང་རྒྱ་དང་། འདྲ་མཉམ་གཉིས་ཕན། ཕན་ཚུན་གྱི་མངའ་
ལུ་དང་རང་བཅའ་ཀྱི་དབང་ཆ་ལ་བརྩི་འཛིན་གོ་གཉེ་འདབས་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཞི་མཐུན་གྱིས་གནས་རྒྱ་མ་ཟད། དང་འབྲེལ་གྱི་ཚོང་ལས་འཇུགས་རྒྱ་དང་གོང་འཕེལ་
དུ་གཏོང་རྒྱ། ༡༥༽ གྲོས་མཐུན་འདི་ལག་ལེན་དུ་བརྒྱུར་བའི་འགན་ལེན་ཕྱིར། གྲུང་དབྱེད་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནས་བོད་ལ་དམག་སྲིད་ལུ་ཡོན་རྣམས་ཁང་དང་
ས་གནས་དམག་རྒྱར་གྱི་དམག་སྤྱི་ཁང་འཇུགས་རྒྱ་དང་། གྲུང་དབྱེད་ནས་བཏང་བའི་ལས་ཤིང་མ་ཚད། བོད་ལུ་ལྱི་ལས་ཤིང་གྲུང་གང་མང་ལུ་སྤོ་ལས་ཀ་ཤིང་རྒྱ།
དམག་སྲིད་ལུ་ཡོན་རྣམས་ཁང་ནང་འགོ་མི་རྣམས་བོད་ཀྱི་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་། ལུ་ལྱི་གསེལ་སོ་སོ། དགོན་པ་གཅོ་ཆེ་བཅས་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་གཞིན་ཡོད་པ་
གྲུང་དབྱེད་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནས་བརྒྱུས་པའི་འབྲུས་མི་དང་། གནད་ཡོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཚང་མ་མཉམ་གྲོས་ཐོག་ནས་མིང་ཐོ་སྤུལ་ཏེ་གྲུང་དབྱེད་མི་དམངས་སྲིད་

གཞུང་ལ་བརྗོད་གཞུང་གི་འཕུལ་བུ་ལྟར་། 16 ། དམག་སྲིད་ལུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དང་ས་གནས་དམག་སྲིད་ཁང་། བོད་བརྗོད་མི་དམངས་བཅོམ་བཞག་ལ་དམག་བཅས་ཀྱི་
འགྲོ་སྲིད་ཀྱང་དབྱེད་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནས་གཏོང་བུ། བོད་ཀྱི་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ནས་མི་དམངས་བཅོམ་བཞག་ལ་དམག་ལ་འབྲུག་དང་། གཞན་ཡང་ཉེ་མཐོ་
བརྒྱབ་བུ། བརྒྱུ་ལ་འབྲེན་བཅས་ལ་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་སྟངས་ལྟར་། 17 ། གྲོ་སྲིད་མཐུན་འདྲི་ཉིད་མིང་རྟོགས་བཞག་ལ་འབྲུག་ལ་བརྒྱུ་ལ་ལག་ལེན་བྱེད་ཀྱི་བཅས་རེད།

གསང་བའི་བྱུང་ལོག་དོན་ཚན་བདུན་སྟོར། གྲོ་སྲིད་མཐུན་དོན་ཚན་བདུན་གྱི་ཐོག་བྱུང་ལོག་དོན་ཚན་བདུན་ཅན་ཞིག་བཞག་ཡོད་པ་དེ་དག་ཀྱི་གཞུང་
ནས་ད་བར་གསང་བ་བྱས་ཏེ་སྲིད་བསྐྱོད་བྱས་པ་ལྟར་ལོད། འོན་ཀྱང་འདི་སྟོར་འབྲེད་ཡོད་དེ་ལོད་དང་། ཁེ་སྲིད། ལྷག་ལྷ་ལུ་ཚོགས་བཞག་བཅས་ཀྱི་ཚོམ་ལོག་ནང་
འཁོད་པ་གཞན་གསལ། 1 ། ལོག་ས་ཏུ་ལའི་རྒྱ་མ་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ཕེབས་ཡོད་ཆེ་ལོ་དེ་བཞི་ལྟེ་བཞི་བཞག་སྲིད་དུ་ཕེབས་སྐབས་སྲིད་ཡོད་མཚན་གནས་དང་། སྐྱུ་
དབང་རང་འཇགས་བཞེས་ཆོག་ཀྱི་དང་། དེའི་རིང་སྲིད་ཉེར་ཆས་སོགས་བོད་གཞུང་ནས་ཚུན་འབྲུག་ལྟར་། 2 ། མི་དམངས་བཅོམ་བཞག་ཀྱི་བོད་མཐུང་
མཚན་ས་ཁུལ་ཁག་ཏུ་ས་སྲུང་གྲངས་འབོར་ཅུན་གཅིག་ལས་མས་ཤིག་འཇོག་ཀྱི་དང་། བོད་དམག་ཁུལ་ཁང་འཇོགས་སྐབས་དེའི་ནང་བཀའ་བློན་གཅིག་གཉིས་ཤིག་
དམག་སྲིད་གཞིན་པའི་ལས་གནས་ཐོག་བརྗོད་གཞུང་བྱ་བུ། 3 ། ལོག་ས་ཏུ་ལའི་རྒྱ་མ་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ཕེབས་ཀྱི་བཅས་ཀྱི་དམག་ལྟེ་བཞི་བཞག་སྲིད་དུ་ཕེབས་སྐབས་སྲིད་ཡོད་མཚན་གནས་དང་། དེ་མེན་ས་གནས་ཁག་གི་བོད་འཇགས་
བསྐྱེད་བྱེད་དམག་ཆོག་སྲིད་ཐམས་པ་ཉེར་ཏེ་དེ་འབྲོས་བོད་དམག་རྒྱུ་ལྟར་སྲིད་བྱ་བུ་ཀྱི་ (གྲོ་སྲིད་མཐུན་མ་མའི་དོན་ཚན་བདུན་པའི་ནང་བོད་དམག་རྒྱུ་ལྟར་ལེ་ལྷན་གྱིས་
བཅོམ་བཞག་འབྲེད་དམག་ལ་བརྒྱུ་ལ་ལས་འཁོད་མེད) 4 ། བོད་གཞུང་གི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་གཞུང་གི་སྲིད་ལས་ལམ་ལག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ལྷ་
སྲིད་བྱ་བུ་དང་། བོད་གཞུང་གི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་འོས་ཚུལ་གྱིས་སྲིད་ལས་ལམ་ལག་ལས་ཁུངས་ནང་འོས་བབས་ཀྱི་འགན་འཁུར་ལེན་ཀྱི་ཞུ་བའི་དོན་
ཡོད། (འདི་གྲོ་སྲིད་མཐུན་མ་མའི་དོན་ཚན་བདུན་པའི་ནང་འབྲེད་པ་ཡོད་པ་ཡིན) དེ་མེན་ད་དུང་དོན་ཚན་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་དེའི་མི་སྣ་འགའ་ཞིག་བརྗོད་དམ་
ཀྱིས་བཅོམ་པ་ལེད། ཡང་ན་གཞོན་ལྷགས་འབྲུད་པའི་དབང་གིས་མི་ལོ་ལྟེ་བཞི་བཞག་སྲིད་དུ་སྐབས་སུ་འདྲེད་གསང་བར་གནས་ཡོད་པ་རེད།

གྲོ་སྲིད་མཐུན་ལ་མིང་རྟོགས་བཞག་པ།

ཕྱི་ལོ་ 1949 ལོའི་ཟླ་ 4 ཚེས་ 19 ཉིན་པེ་ཅིང་ཀྱང་ནན་ཏུ་མེད་ཀྱི་ཉེན་ཞེས་སྲིད་སྲོད་ཚོམས་ཚེན་ནང་དུ་ “ཀྱི་ཉེན་དམུས་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་
དང་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དབར་བོད་ཞི་བས་བཅོམ་འགྲོལ་འབྲུང་ཐབས་སྟོར་གྱི་གྲོ་སྲིད་མཐུན་” ཞེས་པར་མིང་རྟོགས་འགྲོལ་པའི་མཚན་སྟོན་ཚུགས་པ་རེད། མིང་
རྟོགས་བཞག་ལོ་མཚན་ཚུ་ནག་གི་སྲིད་འཇོག་གཞིན་པ་ཀྱང་ཏེ་དང་། ཀྱི་སྲིད་ལས་ཀྱི་འབྲུས་མི་གཅོད་པའི་སྲུང་ཏུ་ བོད་ཀྱི་འབྲུས་མི་གཅོད་པའི་སྲུང་ཏུ་དབང་འཇོགས་
མེད་བཅས་ནས་ཉེན་འབྲེད་ཀྱི་གསུང་བཤད་གནང་སྟེ་མཚན་སྟོན་གྱི་ལུ་ འཇོག་གི་གསུང་བཤད་དེ་ཡང་ཀྱི་སྲིད་ལས་ལ་གོ་བསྐྱེད་ཐོབ་མང་གིས་འདོད་བརླུན་གནང་དགོས་
བྱུང་བ་ལས། བོད་སྲིད་ལས་ཀྱི་འདོད་ཚུ་ལོ་མ་གསུང་རྒྱུ་འོ་སྐབས་བྱུང་མེད། 1 ། གྲོ་སྲིད་མཐུན་ལ་མིང་རྟོགས་མ་བཞག་མོང་བོད་ཀྱི་འབྲུས་མི་ཚོས་ཁོང་ཚོ་སྲིད་ཀྱི་
མིང་ཐོག་ནས་མིང་རྟོགས་འགྲོལ་བྱ་བུ་ལས་ལོག་ས་ཚེན་པོ་མཚོག་གསལ་ཡང་ན་བོད་གཞུང་དང་། མི་མང་གི་སྐྱེ་ཚབ་ལུ་ཀྱི་དབང་ཚད་མེད་པའི་བརླུན་སྐྱེད་ཐོག་
བཏང་ཡོད། 2 ། འོན་ཀྱང་ཀྱི་ཉེན་གཞུང་གིས་གྲོ་སྲིད་མཐུན་ལ་མིང་རྟོགས་འགྲོལ་པའི་མཚན་སྟོན་ཚུ་ལྟར་ལོད་དང་། བོད་ཞི་བས་བཅོམ་བཞག་གཏོང་བུ་ཀྱི་ལོ་མཐུན་
བཞག་པའི་གསལ་བསྐྱོད་ཀྱི་ལྟ་སྟངས་ལྟར་། བོད་ཀྱི་འབྲུས་མི་དམངས་དང་གཉིས་མོས་བྱུང་བའི་གྲོ་སྲིད་མཐུན་ཞིག་མིན་གཤིས་སྐབས་དེར་དེ་ལོད་ལ་མཚན་སྟོན་བཞག་པ་དམ་
དང་། ལས་བྱེད་སྲིད་ལམ་སྲིད་ལོད་ཀྱང་། གཞུང་ཐམས་འབྲེད་མེད་ལུགས་གསུངས་ཡོད། ཀྱི་གཞུང་ནས་ཚེད་མངགས་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཚབ་འབྲུས་མི་སོ་སོའི་
མཚན་འཁོད་པའི་ཤིང་རྒྱུ་དམ་སྐྱོག་གསུང་པ་རེ་བཞེས་ཏེ་ཐབ་དུ་བཅུག་པ་རེད། 3 ། ཕྱི་ལོ་ 4 ཚེས་ 19 ཉིན་བོད་གཞུང་གི་སྐྱེ་ཚབ་འབྲུས་མི་རྒྱུ་ལྟར་སྲིད་ཀྱི་
ནག་གི་གཅོད་འཇོག་མའོ་ཅོ་ཏུང་མང་ལ་འབྲུད་ལུས་ཤིང་། སྐབས་དེར་ཁོང་གིས་བོད་པར་བརྗོད་མཚན་སྟོན་པའི་ཡོད་ལུ་གཏམ་སྟུན་འབྲུ་ཆགས་རིང་པོ་ཞིག་བཤད་
དེ་བརྗོད་དོན། འཚོ་ཀྱང་ཁུན་ཏུ་ཞི་བཞི་ཚོ་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་། དཔལ་འབྲོར་བྱ་གཞན་གོང་འཕེལ་གཏོང་བུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལས་རམ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་དཔོན་
པོ་བྱེད་མཁན་དང་། བྱ་བ་དམ་པ་བྱེད་མཁན་མིན། གལ་ཏེ་ཀྱི་རིགས་ལས་བྱེད་པས་ཁྱེད་ཚོར་བརྗོད་པའི་ཚུ་ལོད་ཚོས་འཚོ་བའི་ཤིང་ཚུ་ལོད་ཚོས་འཚོ་བའི་ཤིང་ཚུ་ལོད་ཚོས་འཚོ་བའི་
ཆ་ཞི་བའི་གྲོ་སྲིད་མཐུན་བཞག་པ་འདི་ཀྱི་བོད་མི་རིགས་གཉིས་ཀའི་གཟི་བརྗོད་ཡིན་ལུགས་དང་། པེ་ཅིང་ཡང་བོད་མིས་བདག་གཉེན་བྱེད་ཆོག་པ་དང་། ཀྱང་དུ་མི་དམངས་
སྲིད་མཐུན་ཀྱི་ལུ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་འཇོག་ཡང་བོད་པས་བྱེད་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་མཁས་སྟུན་གྱི་སྐྱེད་མོལ་བྱས་པ་རེད། 4 ། བོད་ཞི་བས་བཅོམ་བཞག་འགྲོལ་སྟོར་གྱི་གྲོ་སྲིད་མཐུན་ལ་
མིང་རྟོགས་མ་བཞག་ཅེས་པ་དེ་ལོད་ཀྱི་མཚན་སྟོན་གསུངས་སྲིད་སྲོད་ཀྱི་འཕེལ་ལེན་ལུ་སྐྱེད་མོལ་བྱས་པའི་བོད་རིགས་ཡོད་དོ་ཅོག་བོད་ས་གནས་གཞུང་
གི་ཁོངས་གཏོགས་སུ་ལྷ་སྲིད་ཡོད་ཐབས་ཀྱི་རེ་འབྲུན་ཆོག་ཐོ་ཞིག་ལུ་གནང་ཡོད་ཅིང་། གྲོ་སྲིད་མཐུན་ལ་མིང་རྟོགས་བཞག་ཀྱི་ལུ་ལེན་ལེས་དེ་སྟོར་ལེན་འདེབས་
བྱས་དོན་དེ་ལུ་སྐྱེད་ལུ་སྐབས་འདིར་བོད་ཞི་བས་བཅོམ་བཞག་འགྲོལ་སྟོར་གྱི་དང་། བོད་རིགས་ས་ཁུལ་གཞན་རྒྱུ་ལྟར་བཅོམ་བཞག་འགྲོལ་སྟོར་ལུ་ལེན་པར་བརྗོད་

དེ་ནམས་ཀྱི་གསལ་བརྗེད་ཤོ་རྟོགས་ཡང་ཐོན་ཆེ་བ་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེ་ཕྱིན་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་སོ་སོའི་བར་ཡོ་རྒྱས་ཐོག་ཕན་ཚུན་མ་མཐུན་པའི་ཚོད་རྫོག་གི་འཕྲོ་
 ལུས་ཡོད་རྣམས། དེ་ལྟའི་དུས་རྒྱུ་བས་འདྲིར་ལམ་སེང་བོད་རིགས་ཡོངས་རྒྱུ་གཅིག་གྱུར་གྱིས་སྲིད་འཛིན་ས་ཁུལ་གཅིག་གི་འོག་ལ་ཟླ་བ་སྐྱེལ་བུ་རྒྱ་འོས་འཚོམ་གྱི་
 དུས་སུ་སྐྱེད་མེད། ཡོ་ཤས་སོང་རྗེས་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ནམས་ཕན་ཚུན་གྲོས་མོལ་གྱི་ཐོག་ནས་གཅིག་གྱུར་བུ་རྒྱ་ལག་ལེན་བརྒྱར་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་ངག་ཐོག་ནས་
 ལན་སྲུང་ཡོད་པ་རེད།” འོན་ཀྱང་དེ་རྗེས་རྒྱ་སྲིགས་ནས་གནད་དོན་འདིའི་ཐད་ལག་ལེན་བརྒྱར་བུ་ལས་བཞག་སྲིང་མོ་ཙམ་ཡང་བྱེད་ཀྱི་མེད་པ་རེད།

གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བརྒྱ་བདུན་ལ་བོད་གཞུང་ཐུགས་མོས་མ་བྱུང་བ།

ཕྱི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་ “བོད་ཞི་བས་བཅོངས་བཞེས་འབྲུང་ཐབས་སྐོར་གྱི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བརྒྱ་བདུན་” ཟེར་བའི་ཡིག་ཆའི་བརྗོད་དོན་ཆ་ཚང་
 པའི་ཚུང་འཕྲིན་བརྒྱུད་རྒྱུ་བརྒྲིངས་བྱས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནས་ཡུལ་ས་ཆེན་པོ་མཚོག་དང་། བོད་གཞུང་གིས་ཐོག་མར་མཁྱེན་རྟོགས་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། གནས་
 ཚུལ་དེ་ཡོད་ས་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་གནས་སྐབས་བཞུགས་སྐྱོད་ཀྱི་མོལ་དང་། ལྷ་སའི་ནང་བཅས་པར་གསལ་ཐོས་བྱུང་སྐབས་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཉེང་སངས་
 པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་བ་རེད།” དེ་རྗེས་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བརྒྱ་བདུན་གྱི་སྐོར་དོན་ཉར་ཡིག་གི་མོལ་བཀའ་བཏུས་འབྲོར་བྱུང་འཕུལ་བོད་གཞུང་ནས་གྲོས་མོལ་
 གྱི་སྐྱེ་ཚབ་འཕུལ་མི་ལྟ་བུ་ལ་ལོ་རྒྱུག་དམ་ལག་འབྲེལ་ནང་མའི་ནང་ལས་དོན་ཚང་མ་དགོངས་སྐོར་ལུས་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་ཞེས་གསལ་བོ་ཡོད་པའི་ནང་
 དུ་གྲོས་མཐུན་ཐོག་མིང་རྟགས་བཀོད་ཐུག་བྱས་འདུག་ན་གྲོས་མཐུན་དང་ཟུར་ཡིག་ཆ་ཚང་གི་མོལ་ཆེད་གཏོང་བྱེད་དགོས་པ་དང་། སྐད་འདི་ནས་ཞིབ་ཆ་མ་ཚོད་
 བར་སྐྱེ་ཚབ་རྣམས་པའི་ཚུང་དུ་སྐྱེག་སྲིད་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཀའ་བཏུང་ཡོད་པ་རེད།” འོན་ཀྱང་རྒྱ་སྲིགས་ནས་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བརྒྱ་བདུན་ཆ་ཚང་ཉར་ཡིག་ཐོག་
 གཏོང་བུ་རྣམས་བདེ་མེད་པའི་ཁར། གསལ་བའི་ཟུར་ཡིག་རྒྱུ་ཁབ་ཀྱི་གསལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས་ཉར་ཡིག་གཏོང་ཐབས་མེད་ཅེས་བཀའ་བཏུས་པ་
 རེད། དེར་བརྟེན་བོད་གཞུང་གི་འཕུལ་མིང་པོད་ཀྱིས་གཅོམ་པའི་དོ་ལས་རྣམས་རྒྱ་གར་བརྒྱུད་གྱི་མོལ་ཡུལ་ས་ཆེན་པོ་མཚོག་ལ་གྲོས་མཐུན་བཞག་པའི་སྐོར་ཡ་ལྟར་
 སེང་ལུ་བྱུང་དང་བཅས་མེད་པའི་ཚུང་ཡོད་ལུགས་བརྗོད་རྣམས། རྒྱ་སྲིགས་ནས་པའི་མོད་བོད་གཞུང་གི་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་གྱི་འཕུལ་མི་གཅོམ་པའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་གར་བརྒྱུད་
 སེབས་རྒྱུ་བདེ་པོ་མེད་ལུགས་དང་། གལ་སྲིད་སེབས་ན་སྲི་རྒྱུ་ལྟུང་མས་ཁོང་གི་སྐྱེ་སྲི་ལ་ཉེན་ཁ་ཡོད་པས་ཁམས་བརྒྱུད་ནས་སེབས་ན་ལེགས་གནས་དང་། དེ་
 མིན་སྐྱེ་ཚབ་བྱེད་ས་རྣམས་རྒྱ་གར་བརྒྱུད་ནས་སེབས་ན་འཕུལ་བྱེད་ཞེས་བཀའ་བཏུང་ཡོད་པ་རེད།” དེ་ནས་ང་མོད་དང་། ཁོང་གི་སྐྱེ་སྲི་ལ་ཉེན་ཁ་ལྡན་པའི་སྐོར་ལུགས་
 མོལ། ལས་བྱེ་ཅི་མཐོན་རྒྱུ་ལ་མཚན་ཕུན་ཚོགས་བཅས་དང་། རྒྱ་སྲིགས་ཀྱི་དམག་སྲི་ཀྱང་གོ་དུ། འབའ་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་བཅས་རྣམས་དུ་ཁམས་བརྒྱུད་རྣ་
 སར་ཐོན་བསྐྱོད་བྱས་པ་རེད། རྒྱ་ཚབ་གཞན་རྣམས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྐྱེ་ཚབ་ཀྱང་ཅིང་ལྷུ་དང་། ཁོང་གི་ལས་རོགས་ལོ་ལྷན་དུ་རྒྱ་སྲིགས་དང་མཉམ་དུ་ཉོང་གོང་
 དང་། རྒྱ་གར་བརྒྱུད་གྱི་མོལ་ཐོན་བསྐྱོད་བྱས་པ་རེད། རྣམས་དེར་གྲོས་ཀྱིས་གཞུང་ལ་རྒྱ་ནག་གི་སྐྱེ་ཚབ་དམག་སྲི་ཀྱང་ཅིང་ལྷུ་རྒྱ་གར་བརྒྱུད་གྱི་མོལ་ཐོན་གྱི་
 ཡོད་པའི་ཉར་ཡིག་འཕྲོར་བ་དང་། དེ་བཞིན་བཅས་ལུགས་འོག་བཞག་པའི་གྲོས་མཐུན་གྱི་འབྲུ་དོན་ལ་གཞིགས་ན་མ་འོངས་པར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་བརྒྱན་ཆ་བསྐྱོད་ལ་
 གནད་སྐྱོན་ཡོད་རྒྱུར་མ་ཟད། ལྷག་པར་ཡུལ་ས་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་སྐྱེ་སྲི་ལ་ཉེན་ཁ་ལྡན་པའི་སྐོར་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་འཆར་གསུང་མཁུན་བྱུང་བ་དང་། ཡང་ཁག་གཅིག་གིས་ཡུལ་ས་ཆེན་
 པོ་མཚོག་སྲི་རྒྱལ་ལ་གནད་ལུ་གནད་ན་མི་འགྲིག་པར་དེས་པར་རང་གི་སྐོར་ལུགས་རྣམས་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལས་ཆེད་སྲི་བརྒྱུར་གནད་ན་ལེགས་པའི་དགོངས་འཆར་བྱུང་བ་བཅས་
 གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ཀྱི་བཀའ་བཏུས་མང་པོ་གནད་མཐུར་རྒྱ་དཔོན་ཀྱང་ཅིང་ལྷུ་མ་འབྲོར་བར་དང་རྒྱུག་གནད་རྒྱུར་ལུགས་གཏན་འཁེལ་བ་རེད།”

ཕྱི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་གྲོས་ཀྱིས་གཞུང་བཀའ་བློན་རྣམས་པ་དང་། ཀྱང་ཅིང་ལྷུ་མཇུག་འཕྲུད་གནད་རྣམས་ཁོང་ནས་བར་ལམ་བོད་ཞི་བས་བཅོངས་
 འབྲུང་ཐབས་སྐོར་གྱི་གྲོས་མཐུན་བཞག་པའི་སྐོར་འབྲེལ་བཀའ་བཏུས་པར་མ་ཟད། གྲོས་མཐུན་བཞག་པའི་སྐོར་ལ་བོད་གཞུང་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་དགའ་
 བསུའི་རྣམ་འབྱུང་ཉར་ཐོག་ནས་སྐོར་དགོས་ཞེས་ལུས་པར། བཀའ་བློན་རྣམས་པའི་སྐོར་ལམ་སེང་ཐད་ཀར་ལན་གསལ་མ་གནད་བར་ཀྱང་ཅིང་ལྷུ་ཡིས་ཡུལ་ས་
 ཆེན་པོ་མཚོག་དང་མཇུག་འཕྲུད་ལུ་རྣངས་སྐོར་བཀའ་བཏུས་གནད་ཞིང་། ཀྱང་ཅིང་ལྷུ་ནས་ཀྱང་དབྱེད་གྱི་སྐྱེ་ཚབ་དང་དུ་འདི་ལྟ་མ་མཇུག་འཕྲུད་གྱི་མཇུག་སྐོར་
 ཐོག་ནས་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་། ཀྱང་དབྱེད་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་བར་གྱི་ཡང་དག་པའི་འབྲེལ་བ་དེས་པར་མཚོན་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས་ཞེས་སྐོར་རྫོག་གི་འཕྲོ་
 འདོན་འཕྲོ་རྒྱགས་པ་རེད། དེའི་ཉེན་རྗེས་མར་ཡུལ་ས་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་བཞུགས་སྐྱོད་དུང་དགའ་དགོན་པའི་གཞིས་ཚུང་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྐྱེ་ཚབ་ཀྱང་ཅིང་
 ལྷུ་དང་མཇུག་འཕྲུད་གནད་བ་རེད། ཀྱང་ཅིང་ལྷུ་ཡིས་གྲོས་མཐུན་བཞག་པའི་སྐོར་ཐོགས་རྣམས་སེང་དང་འབྲེལ་གྲོས་མཐུན་ལ་མིང་རྟགས་བཀོད་པར་བཅི་བཀའ་

དང་བཀའ་གཉེན་གྱི་སྐོར་ལོ་ལྷན་གྱིས་ཏར་འཕྲིན་ཞིག་གཙོ་འཛིན་མའི་ཚེ་རྒྱུ་ལ་འཕྲུལ་དུ་གཏོང་གནང་ཡོང་བའི་ཡ་སྟོན་སེང་ཞུས་ཡོད་པར་བཀའ་གསལ་གང་ཡང་གནང་མེད་པ་རེད། གྲང་ཅིང་ཨུ་ཡི་ཏར་འཕྲིན་གཏོང་མི་ཏེ་ཀོང་ཡུལ་ནས་ “བོད་ཞི་བས་བཅོངས་འགྲོལ་འབྱུང་ཐབས་སྐོར་གྱི་གྲོས་མཐུན་ལ་མིང་ཉུགས་བཀོད་མོད། འོན་ཀྱང་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ནང་གི་མཐོ་རིམ་དཔོན་རིགས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་གྲོས་མཐུན་ལ་རྒྱབ་འགལ་བྱེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་འཛིན་པ་དང་། ཐ་ན་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་པེ་ཅིང་དུ་ཞི་གྲོས་བྱེད་པར་བཏང་བའི་སྐྱེ་ཁའ་ཚོགས་པའི་ཁོངས་མིའི་ནང་དུང་གྲོས་མཐུན་ལ་གྲོས་མོལ་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་དོས་འཛིན་བྱ་རྒྱུའི་ཐད་ནད་ཤེས་ཤིང་གཅིག་གྱུར་མེད་”^{༡༡} ཅེས་བྲིས་ཡོད། ཞེ་སྤྲོད་དང་། ལྷ་ལུ་ཏར་གཉིས་གྲོ་མོར་འབྱོར་འཕྲུལ་གྲོས་མཐུན་ཇི་འདྲ་བཞག་པའི་སྐོར་བཀའ་གསལ་ལ་སྟོན་སེང་ཞིབ་ཏུ་ཞུས་ཏེ་ཡ་གོང་ས་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་གཞིམ་རྒྱུང་མཇལ་ཁ་ལྷ་ཆོག་པའི་སྟོན་སེང་ཞུས་པར། བཀའ་གསལ་གྲོས་མཐུན་ལ་མོས་མཐུན་མེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་མཚོན་ཆེད་མཇལ་ཁ་ཡང་བཏང་མེད།^{༡༢} རྒྱ་དཔོན་གྲང་ཅིང་ཨུ་ཡིས་གྲོས་མཐུན་ལ་མིང་ཉུགས་བཀོད་པར་བརྟེན་བཀའ་གྱུར་གྱི་ཏར་འཕྲིན་གཏོང་དགོས་ཞེས་ཡང་ནན་བརྗོད་པར། བཀའ་གསལ་བཀའ་བློན་ང་ལོ་ལྷན་སར་ལེབས་འབྱོར་བྱུང་མཚམས་བཀའ་བློན་རྣམ་པས་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་གཞི་ནས་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་རྒྱུའི་འགྲེལ་བཤད་གནང་ཡོད། གྲང་ཅིང་ཨུ་ཡིས་བོད་གཞུང་གིས་གྲོས་མཐུན་བཞག་པའི་སྐོར་ལ་རྣམ་འགྱུར་ལྗེ་ཙམ་བརྟན་ན་ཡག་པོ་ཡོད། དེ་ལྟར་གནང་ན་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་རྣམས་ཀྱི་ཁྲིད་དུ་ཏུ་ལའི་སྐོར་མིའི་སྟོན་གྲགས་ལ་ཡན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་བཤད། སྤྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་བཀའ་གསལ་གི་མཚོན་ཐོག་ནས་རྒྱ་གཞུང་ལ་ང་ལོ་ལྷན་སར་ལེབས་ཇེས་གྲོས་མཐུན་སྐོར་གྲོས་བསྐྱར་བྱས་ཐོག་གཞི་ནས་ལག་ལེན་བརྟན་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་ཏར་འཕྲིན་ཞིག་བཏང་བ་རེད།^{༡༣}

སྤྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ཡ་གོང་ས་ཆེན་པོ་མཆོག་སྟོན་འཁོར་རྣམས་གྲོ་མོ་བཞག་སྐར་ནས་ལྷ་སར་ཆེབས་སྐུར་མཇེད། ཉིན་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་རྒྱ་དཔོན་གྲང་ཅིང་ཨུ་ཡི་ལས་གྲོ་མོ་ནས་ཐོན་ཏེ་སྤྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༧ ཉིན་ལྷ་སར་འབྱོར་བ་རེད། གྲང་ཅིང་ཨུ་ཡིས་བོད་ཀྱི་སྲིད་ཚབ་རྣམས་གཉིས་ལེབས་བསྐྱར་བཅར་རྒྱུའི་རེ་འདུན་བྱས་ཀྱང་ལེབས་བསྐྱར་བཀའ་བློན་ལྷ་ཆོ་དབང་རྟོ་རྟེ་དང་། བཀའ་ཚབ་བྱུང་བརྟན་རབ་ཡངས་གཉིས་གཏོང་གནང་བ་ལས་སྲིད་ཚབ་གཉིས་ལེབས་མེད། “བོད་གཞུང་དམངས་ནས་བོད་འདི་རྒྱ་ནག་དང་ཐ་དད་ཡིན་པ་དང་། གྲོས་མཐུན་ལ་དོས་ལེན་མེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་གསལ་པོ་བརྟན་པ་རྒྱ་དཔོན་ཚོས་མཐོང་བ་དང་ལམ་སེང་བོད་གཞུང་གི་མཐོ་རིམ་མི་སྣ་དང་། ལྷ་ལྷ་ མཁའ་པོ། མི་སྣ་གྲགས་ཅན་བཅས་ལ་རྒྱལ་གཅིས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཆབ་སྲིད་སྒྲིབ་གསོ་རྒྱལ་འགོ་བརྟུགས་པ་དང་། དཔོན་སྡེ་ཁག་ལ་སྐྱེ་འགྲེད་འདུལ་བ་སོགས་སྒོ་འགྲུག་གི་ལས་ཀ་བྱས་པ་རེད།”^{༡༤} གྲང་ཅིང་ཨུ་ཡིས་སྲིད་ཚབ་སྐྱེ་ཁའ་བཏང་བ་དང་། སྒོ་བཟང་བཀྱིས་རྣམས་གཉིས་སྟོན་རྗེས་སུ་མཇལ་འཕྲད་ཞུས་ཏེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ལ་འཛིན་པའི་སྲིད་བྱས་དང་། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་། རྒྱ་ནག་དཔུས་གཞུང་བར་བཞག་པའི་གྲོས་མཐུན་ལ་དགའ་བསུ་དང་། བརྟེན་བཀའ་བློན་ལྷ་ཆོ་དབང་ལྷན་གྲོལ་འཕྲིན་གཏོང་དགོས་པའི་རེ་འདུན་ཞུས་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་ལ་སྲིད་ཚབ་སྐྱེ་ཁའ་བཏང་བས་ལན་འདེབས་གནང་དོན་དུ། དང་ཐོག་གྲོས་མཐུན་དང་། རྒྱུང་འཕྲིན་ནང་ནས་ཐོན་པའི་ནང་དོན་གཉིས་མཚུངས་ཀྱི་མི་འདུག་ཅེས་དང་། ང་ལོ་ལྷན་སར་ལེབས་ཏེ་བོད་པེ་ཅིང་དུ་བསྐྱོད་སྐབས་ཁོང་ལ་སྤྲད་པའི་ལས་འགན་ནི་ཞི་བའི་དབྱེ་འབྲེད་གྲོས་མོལ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན་པ་ལས་དམག་དོན་སྐོར་གྲོས་བསྐྱར་བྱ་རྒྱུའི་དབང་ཆ་སྤྲད་ཡོད་པ་མ་རེད། དོན་ཚན་བརྟུ་བརྟུ་ནི་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཞིག་ལྟར་འདུག་ཅིང་། གྲོས་མཐུན་དེ་དག་ཡང་སྤྱིང་གང་འདྲ་བྱུང་ཡོད་མེད་སྐོར་ང་ལོ་ལྷན་སར་ལེབས་མཚོན་སེང་དང་། གྲོས་བསྐྱར་བྱས་རྗེས་སྐད་ཆ་བྱས་ཆོག་ཆབ་མདོར་བཅོན་འཇུལ་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་ཐོས་བྱུང་། བོད་ནི་ཚོས་ལྷན་རྒྱལ་ཁབ་ཞི་བདེར་དགའ་མཁའ་ཞིག་ཡིན། རྒྱུབས་མགོན་ཏུ་ལའི་སྐོར་སྐྱེ་ཁའ་ལྷན་སར་ལེབས་ཏེ་མི་འདུན་ཚང་མས་ཞི་བདེ་ཡོང་རྒྱ་ཁོ་ནའི་དགོངས་བཞེས་གནང་གི་ཡོད་ཅིང་། རྒྱུབས་མགོན་ཏུ་ལའི་སྐོར་སྐྱེ་ཁའ་བཏང་བརྟུ་ལེབས་ཀྱང་འཚོ་མེད་ཞི་བ་ཡོང་གང་ལྟར་གནང་གི་ཡོད་རེད། རྒྱུབས་དེར་བོད་མི་རྣམས་ངར་སེམས་སྤྲེས་ཡོད་ཀྱང་ཏུ་ལའི་སྐོར་མས་པེ་ཅིང་དུ་འབྲུས་མི་བཏང་སྟེ་ཞི་མོལ་གནང་རྒྱུའི་དགོངས་བཞེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གནང་བ་རེད། བོད་ནི་ཚོས་ལུགས་དར་ཁྱབ་ཆེ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པར་བརྟེན་དེ་གར་དམག་དཔུང་བཏང་བ་ལས། རྒྱུང་གྲུང་འཛོམས་ལ་འཛིན་ཐང་ཆེ་བའི་སྐྱེ་ཁའ་བྲག་གསལ་དེ་འདྲ་བཏང་ཡོང་ན་ཡག་གི་རེད། གྲང་ལོ་ནི་མི་འཛོར་ཆེ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་རེད། འོན་ཀྱང་བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱས་ཀྱང་ཚོད་ཡོད་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་གཉིད་ཁྲུག་པའི་མི་ཡང་ཡར་ལངས་ཏེ་དོ་ནོལ་བྱེད་ཀྱི་རེད། གལ་ཏེ་བོད་འབངས་ལ་གཉེན་གཞན་བཏང་ཆེ་རང་ནི་སྤྱི་རྒྱུ་དགའ་པོ་ཆགས་ཤིང་། འཚོ་ལ་ཁད་ཀྱི་མི་ཞིག་ཡིན། བོད་འབངས་རྣམས་ལ་སྤོབས་ཤུགས་མེད་ན་ཡང་། ཁོ་ཚོས་དགོན་མཚོག་གསུམ་ལ་སྟོན་ལམ་བརྒྱབ་སྟེ་རྗེས་སུ་ལས་འབྲས་འཁོར་སྲིད་ཀྱི་རེད་^{༡༥} ཅེས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་ཡ་གོང་ས་ཆེན་པོ་མཆོག་ལྷ་སར་ཆེབས་སྐུར་གནང་བ་དང་། སྤྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༧ ཉིན་ཆབ་མདོར་བཅོན་འཇུལ་བྱེད་མཁའ་གྱི་དམག་སྡེ་ཨང་ ༡༦ ཀྱི་དམག་སྤྱི་གཞིན་པ་ཤང་ཆེ་མེ་ཡིས་སྤྲོད་པའི་སྟོན་བསྐྱོད་ཡན་ལག་དམག་དཔུང་སུམ་སྟོང་ཐམ་པ་དང་། ང་ལོ་ལྷན་སར་ལེབས་པ་ཕྱུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་བཅས་ལྷ་སར་འབྱོར་བ་རེད། དེ་རྗེས་ཤང་ཆེ་མེ་དང་། འབབ་པ་ཕྱུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་སོགས་ཀྱིས་སྲིད་ཚབ་རྣམས་གཉིས་དང་། བཀའ་བློན་རྣམ་པ་མཇལ་འཕྲད་ཞུས། སྲིད་ཚབ་སྐྱེ་ཁའ་བཏང་བས་གསུངས་དོན། ཁྲོད་ཚོ་མན་ཆེད་དང་གོ་མིན་ཏང་དང་ཁྲད་པར་སྤྱི་ཙམ་ཡང་མི་འདུག་ཆབ་མདོར་བྲག་གྲགས་ཀྱིས་ཏམ་བཟུང་བྱས་པ་ཞིག་རེད། ཞི་མོལ་བྱེད་བཞིན་པའི་རྒྱུབས་དམག་སྤྲོད་བྱས་པ་དེས་བོད་རིགས་མི་སེར་རྣམས་ལ་སེམས་སྤུག་བརྩོས་པ་རེད། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ནི་བར་གནས་སུ་སྤོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས་སྤྲོད་པ་ནས་རྒྱ་མིའི་ས་ཆ་དམ་བཟུང་བྱེད་འདོད་

མེད། བོད་ལ་དེ་སྐད་ལ་བསམ་ན་དོན་དངོས་ཐོག་ཟེམ་ལྷུང་པ་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ནི་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཚུང་བར་བརྟམས་བཅོས་བྱེད་མཁན་རེད། འོན་ཏེ་ ཆོས་པ་གདུང་པའི་བོད་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་རྒྱ་མིས་རྒྱན་བཟོ་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་ང་ཚོ་བོད་རིགས་རང་གི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་འབྲེལ་དེ་འབྲེལ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད་ཅེས་གསལ་ ལྟོན་གནང་ཡོད་པ་རེད།“ གང་ཅིང་ཨུ་ནས་ཡགོང་ས་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་གྲོས་མཐུན་ལ་མིང་དྲགས་བཀོད་ཟེན་པས་ཡགོང་ས་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་དམག་དཔུང་ཆེ་བ་ལྟ་ སར་མ་འབྱོར་གོང་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་རྣམ་འགྲུར་ཞིག་སྟོན་པ་གནང་དགོས་ཞེས་ཡལ་ལང་ཡང་ཡང་ཞུས་པ་རེད། ལྷན་པས་དེར་གྲང་གོ་དུ་དང་། ཐུན་ཀའོན་ས་ན་ གཉིས་ཀྱིས་དམག་དཔུང་བྲིད་ནས་མཐུན་ཏུ་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་ལྟ་སར་འབྱོར་མེད། སྲིད་ཚབ་གཉིས་ནས་གྲོས་མཐུན་ལ་རྣམ་འགྲུར་བརྟམས་ཆུང་ལེག་གཅིད་བོད་རྒྱུང་ས་ ཆོག་ས་འདུ་བྲག་བསྐྱེད་རྒྱས་ལ་ནས་གཏན་འཁེབས་བྱེད་དགོས་གསུངས་པ་རྩེད། ཕྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༩-༢༦ རིང་བོད་རྒྱུང་ས་ཆོག་ས་འདུ་རྒྱས་འཛོམས་ཆོག་ས་ལ་ དེའི་ཐོག་ང་ལོད་ཀྱིས་དང་ཐོག་རྒྱ་དམག་གིས་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་དཔུང་འདུག་བྱས་པའི་སྐོར་དང་། རིམ་བཞིན་ཆབ་མདོ་དབང་རྒྱུར་བྱས་ཏེ་བོད་གཞུང་གིས་པེ་ཅིང་ དུ་ཞི་མཐུན་སྐྱེ་ཆབ་བསྐྱོར་གིས་གྲོས་མཐུན་ལྟ་ཕྱི་བར་གསུམ་གྱི་ཡོང་རྒྱུ་ཞིབ་ཚུལ་ཕྱི་རྒྱུ་ལུ་ལུ་གནས་བབ་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་དམ་འདི་འདྲ་ཞིག་ལས་གནང་ ཐབས་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་སྟེན་མིང་ཞུས་ཏེ་ང་ཚོས་དགོངས་བསྐྱོར་མ་ཞུས་པར་ཐག་གཅིད་བྱས་པར་ང་ཚོ་མི་ལུས་སྲིག་ལོངས་སྲིད་ཐོག་བཀའ་ཉེས་གང་གནང་ རུང་འགྲོད་པ་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་རེད། ཆོག་ས་འདུ་རྒྱན་རྒྱས་ནས་གྲང་ལུ་བབ་དུས་བརྒྱན་དེ་ལས་གནང་ཐབས་མི་འདུག་ཅེས་གསུངས་པ་དང་། བཀའ་ཤག་ ཏུ་གཤམ་གསལ་དོན་ཆེན་ཞིག་གི་བསམ་འཆར་ཆོག་ཐོའི་ཐོག་དགོངས་བཞེས་བྱུང་ན་གྲོས་མཐུན་ལ་བརྟེན་བཀའ་ཀྱི་ཏར་འཕྲིན་གཏོང་རྒྱུའི་བསམ་འཆར་ལུ་བ་རེད།

- བཅོངས་འགྲོལ་དམག་མང་པོ་མི་ཡོང་བའི་བརྟེན་ལེན་གང་ལུ་བཀའ་བཞེད་དགོས། དེ་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱོད་ལམ་ཐད་ལྟ་སར་གཅིག་སྲུང་བྱ་རྒྱུ་མེད་པ་དང་། རྫོ་ལམ་ རྣམས་གྲོ་མོ་སོགས་ཀྱི་ས་མཚམས་སུ་ཤར་བསྐྱོད་བྱ་རྒྱུ།
- གྲོས་མཐུན་ལག་ལེན་བརྟམས་རྣམས་དང་ལེན་ཞུ་ཐབས་མེད་རིགས་ལ་བསམ་ཚུལ་བཏོན་འདུས་ཆོག་རྒྱུ།
- དམག་སྲིད་ཨུ་ཡོན་རྒྱུ་ཁང་གི་འགན་དབང་ནི་དམག་དཔུང་གཙུག་ཏེ་སྲིད་རྒྱས་དང་རྒྱུག་བྲིམས་ལས་འགལ་དུ་མི་འདུག་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས།
- བོད་ཀྱི་འདུགས་ ལྷན་དང་། ས་མཚམས་ཀྱི་སྲུང་སྲོབ་ཐད་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་བརྟེན་དགོས་རྒྱུ།
- གྲོས་མཐུན་ལག་ལེན་བརྟམས་པའི་ནང་གྲོས་མཐུན་དང་འགལ་རིགས་རྣམས་ ལ་བོད་གཞུང་གིས་ཐེ་གཏོགས་བྱེད་ཆོག་རྒྱུ།“ བོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་ནས་བོད་རྒྱུང་ས་ཆོག་ས་འདུའི་ཆོག་ཐོ་གཞིར་བཞག་གི་དོན་ཆེན་གསུམ་ལ་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་ཡིག་ ཐོག་ལན་འདེབས་བྱུང་མཚམས་བོད་གཞུང་གིས་གཞི་ནས་གྲོས་མཐུན་ལ་བརྟེན་འདོད་བྱ་རྒྱུའི་རྒྱུ་འཕྲིན་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཅས་སྲིད་གནང་ཡོད་པ་རེད།

དོན་ཆེན་གསུམ་ནི།

༡༥ དམག་སྲིད་ཨུ་ཡོན་རྒྱུ་ཁང་དང་དམག་ཁུལ་ཁང་གི་བཀའ་བཀོད་ལུ་ལོ་འགན་དབང་སྐོར་དང་། ༡༦ ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་སོགས་ གང་ཅིའི་ཐད་གང་མཐོར་ཕྱིན་རྗེས། བོད་ཡོངས་གཅིག་གཉེན་གྱི་གནད་དོན། ༡༧ མདོ་སྐད་ས་ཁུལ་བོད་ཁོངས་སུ་གཏོགས་རྒྱུའི་གནད་དོན་བཅས་རེད།“ རྒྱ་ དཔོན་གྲང་ཅིང་ཨུ་ཡོན་བོད་གཞུང་གིས་བཏོན་པའི་གནད་དོན་ཁག་གི་ཐོག་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གཏན་འཁེབས་བྱས་པའི་སྲིད་བྱས་བརྟམས་བཅས་ལས་དང་ ལེན་ཞུས་མེད། བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཡོངས་རྒྱུགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་རྒྱུའི་སྐོར་གྲང་ཅིང་ཨུ་ནས་བཀོད་དོན། ཟླ་བོད་དང་། ཀན་སུ་བུ། ཡུ་ནན། ཁམས། མཚོ་ལོ་ཞིང་ཆེན་བཅས་ཀྱི་བོད་རིགས་མི་མང་རྣམས་ཀྱིས་འདེམས་ཤོག་འཕེན་ནས་ཐག་གཅིད་བྱ་རྒྱུ་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་མོས་མཐུན་བྱུང་ན་འགྲིགས་ཀྱི་རེད། འོན་ ཀྱང་ད་ལྟའི་དུས་རྒྱུས་འདིར་བཅོངས་བཀོད་ལ་བཏང་བེད་མ་ཐག་ཡིན་སྟབས་གང་ཅིའི་ཐོག་མཐུན་མཚམས་བྱས་ཡོད་པ་མ་རེད། ལྷག་པར་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ གཞན་དག་རྣམས་བཅོངས་བཀོད་ལ་རྒྱུ་ཕྱོད་ཐོབ་པར་བརྟེན་ལས་དོན་ཡར་རྒྱས་ལྟར་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པས། ད་ལྟའི་དུས་རྒྱུས་འདིར་གཅིག་གཉེན་གྱི་གྲོས་མོལ་ཡོང་ མི་རུང་ཞེས་བཀོད།“ དེ་རྗེས་མི་རིང་བར་བོད་ཤར་ཕྱོགས་དང་ཤར་དུར་གི་སྤོང་བཅས་ནས་རྒྱ་དམག་ ༡༠༠༠༠ བརྒྱལ་བོད་དུ་འདུལ་ཞུགས་བྱས་པ་རྣམས་ ཀྱིས་རྒྱ་གར་དང་ས་མཚམས་འཁེབས་པའི་གྲོང་སྡེ་གཅིད་པེ་རུ་ཐོག་དང་། ལྷན་ཐོག་སོགས་ས་གནས་གལ་ཆེ་ཞིག་དང་། དེ་རྗེས་རྒྱལ་ཕྱོད་དང་། གཞིས་ཅོ། ལྟ་ ས་སོགས་གྲོང་ཁྱེར་ཆེ་ཞིག་ཆང་མ་བཅོན་བཟུང་བྱས་པ་དང་། བོད་ཤར་རྒྱལ་ཀྱི་ས་ཁུལ་འོག་ཡོངས་ལ་རྒྱ་དམག་ཆེས་མང་པོ་སྡེབ་གསོག་བྱས་པ་བཅས་བོད་དེ་དྲག་ བོའི་དབང་རྒྱུར་འོག་དུ་འདུ་བའི་ལས་དོན་དངོས་སུ་སྐྱབ་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གི་དབང་འཕྱགས་རྗེ་ཆེར་མོང་བའི་གནས་སྡེ་དང་སོགས་བོད་གཞུང་དང་མཉམ་དུ་“གྲོས་མཐུན་ དོན་ཆེན་བཅུ་བདུན་”སྐོར་ལ་སྐར་ཡང་ཞི་མོལ་བྱེད་འདོད་མ་བྱས་པར་བརྟེན། ཡགོང་ས་ཏུ་ལའི་རྒྱ་མ་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་གྲོས་མཐུན་ གང་ཞིག་ཁས་ལེན་གནང་དང་མ་གནང་གི་རང་དབང་མེད་པར་གྱུར་པ་རེད།

གྲོས་མཐུན་བཞག་ནས་ཟླ་བ་ལྷ་སོང་མཚམས་གཞི་ནས་ཡགོང་ས་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཚན་ཐོག་ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་མའོ་ཀུའུ་ཞིར་“གྲོས་མཐུན་དོན་

ཚན་བརྒྱུ་བརྒྱུ་”ལ་མིང་རྟེན་པར་བཞུགས་ཏེ་བོད་མི་མང་གི་འཕུལ་ཕྱགས་བདེ་ཅེས་གཟུགས་ཏེ་ཆུ་དམར་དང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བ་གནང་བ་ལྟར་ཆུ་ལམ་དེ་མིན་འདེམས་ཀ་གཞན་མེད་པར་གྱུར་པ་རེད། བོད་མི་མང་གི་དོན་མཁུ་གྲོས་མཐུན་དང་། བཅོམ་འཇུག་པ་ཆུ་དམར་ལ་དོ་སྐོལ་གྱི་རྣམ་པ་འདྲ་མིན་བརྟེན་ཏེ། ཆུ་མིའི་སྤོང་ཁང་ཁག་བར་གྱི་ཁ་དཔར་གྱི་སྐྱེད་པ་བཅད་པ་དང་། ཁང་པའི་ཤེལ་ཁྲུང་དོ་སྐོལ་པ། ཆུ་དམར་གྲོམ་གཞུང་དུ་འགྲོ་སྐབས་དོ་སྐོལ་པ། དཔུང་ཟུར་གཏོང་བ། ཐུ་ལུང་བརྒྱུ་བ། ཆུ་དམར་བོད་ནས་ཕྱིར་ལོག་དགོས་པའི་སྲུང་འབྲུན་གྱི་ཡི་གེ་སྐུར་བ་སོགས་དོ་སྐོལ་རྣམས་འགྱུར་གསལ་པོ་བརྟེན་ཡོད། ཆུ་དམར་གྲོམ་གྲོམ་མང་པོ་ལྟ་སྲུང་འགྲུལ་དུ་རིམ་པས་འབྱོར་སྐབས་བཟའ་ཆས་སོགས་ཀྱི་རིན་པོ་ལེ་ཉེན་རེ་བཞིན་འཕམ་ནས་མཐའ་མ་ལུང་བརྒྱུ་ཚམ་འཕམ་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཆུ་ལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ནང་མུ་གེའི་ཉེན་ཁ་ཐོག་མེད་པུང་བ་རེད། བོད་མི་མང་གི་འཚོ་བའི་གནས་སྡངས་དང་། ཆུ་དམར་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ཇི་སྲིད་ཞུགས་ཏེ་ཞུགས་ཏེ་གྱུར་སྐབས་བོད་མི་མང་གི་དོ་སྐོལ་ལས་འགྲུལ་འགོ་ཚུགས་པ་རེད། ཕྱི་ལོ་ 1947 ལོའི་ཟླ་ 3 ཚེས་ 31 ཉེན་མི་དམངས་ཚོགས་འདུ་བསྐོང་ཚོགས་བྱས་ཏེ་ཕྱི་ཟླ་ 4 ཚེས་ 1 ཉེན་མི་གྲངས་ཚིག་སྟོང་ལྟ་ཚུལ་བསྐྱུ་རུབ་བྱས་ནས་ཆུ་གཞུང་གི་སྐྱེ་ཚབ་ཀྱང་ཅིང་ཨུ་སྤྱོད་ལུལ་ས་འདུ་ཚང་གི་མཐའ་བསྐྱོར་བ་དང་། བོད་ནི་རང་བཅོན་ཡིན། ཆུ་དམར་བོད་ནས་ཕྱིར་འབྲེན་བྱེད་སོགས་སྐྱེད་འབྲོད་བརྒྱུ་བ་དང་། བོད་གཞུང་དང་། ཆུ་གཞུང་སྐྱེ་ཚབ་ལ་ཚིག་ཐོ་དོན་ཚན་དུག་འཁོད་པའི་བདེ་སྲུག་ལུ་འབྲོད་དང་དགོས་འདུན་གྱི་ཡི་གེ་སྐུལ་ཡོད་པ་རེད། ཆུ་དམར་ནས་མི་དམངས་ཚོགས་འདུའི་ལས་འགྲུལ་དེ་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་ལོག་སྤྱོད་རུ་ཚོགས་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་སྤྱོད་ཚབ་གཉེས་ཀྱི་ངན་སེམས་ཟུར་བཅད་ས་དང་བཅོན་ཆུལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ངན་བྱས་ཡིན་པའི་སྤྱོད་བཞེད་བྱས་ཏེ། བོད་གཞུང་ལ་མི་དམངས་ཚོགས་འདུ་བཀའ་འགོག་བྱེད་དགོས་པ་དང་། སྤྱོད་ཚབ་གཉེས་གནས་དཔུང་གཏོང་དགོས་པའི་གཞི་དུག་སྐྱེད་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་ཡོང་ས་ཚེན་པོ་མཚོག་ནས་མི་དམངས་ཚོགས་འདུ་མེད་པ་བཟོ་བྱེད་པ་ལྟར་འཕམ་གནང་དགོས་བྱུང་བར་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་སྐུལ་བྱུང་གི་དཔའ་བོ་སྤྱོད་ཚབ་རྣམས་གཉེས་དགོངས་པ་ལུ་དགོས་བྱུང་བ་རེད། བོད་སྤྱོད་ཆུ་དམར་ཚོས་བོད་གཞུང་འབངས་གཉེས་ཐོག་ཞི་དྲག་གི་ཐབས་ཤེས་གང་ཡོད་སྤྱོད་དེ་གྲོས་མཐུན་ལ་ཆུ་བསྐྱོར་ཡོང་བའི་འབད་བཅོམ་བྱས་ཀྱང་། གྲོས་མཐུན་ལ་བོད་གཞུང་དམངས་གཉེས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མིས་མཐུན་ཆུ་སྐྱོར་ཐོབ་མེད་པ་གསལ་ལོ་ཡིན། དེ་སྐོར་ཕྱི་ལོ་ 1947 ཕྱི་ཟླ་ 4 ཚེས་ 6 ཉེན་མིའི་ཚེ་རྒྱུང་རང་གི་ཁ་ནས་གསལ་པོ་བཤད་དོན། “སྤྱོད་ཚོན་གཉེས་ཀྱིས་མ་ཚད་ཏུ་ལའི་དང་དེའི་ཚོགས་ཁག་གི་མི་མང་ཆེ་བས་ཀྱང་གྲོས་མཐུན་ཚོང་ཡིག་དེ་ཁས་མ་ལྡངས་ཀ་མེད་བྱུང་བ་ཞིག་རེད་བསམ་པར་བརྟེན་ལག་ལེན་བྱེད་འདོད་ཡོད་པ་མ་རེད། དེང་སྐབས་ང་ཚོར་གྲོས་མཐུན་ཚོང་ཡིག་གི་དོན་ཚན་ཚང་མ་ལག་ལེན་བྱེད་ཀྱི་དོ་དམས་པོའི་ཚང་མ་གཞི་མེད་པ་མ་ཟད། གྲོས་མཐུན་གྱི་ཚོང་ཡིག་ལག་ལེན་བྱེད་ཀྱི་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཚང་གཞི་མེད་ལ། གྲོས་མཐུན་གྱི་ཚོང་ཡིག་གི་དོན་ཚན་ཚང་མ་ལག་ལེན་བྱེད་ཀྱི་དམའ་རིམ་གྱི་ཚང་གཞི་ཡང་མེད།”ཅས་བཤད་ཡོད། ཆུ་མིའི་དཔུང་དམག་ལྟ་སར་འཇུག་མ་ཐག་ཡོང་ས་ཚེན་པོ་མཚོག་དང་། བོད་གཞུང་གི་ཚབ་སྤྱོད་སྐྱེད་བང་ཉམས་དམས་དོག་རོལ་གཏོང་བྱེད་ཐབས་ཚུལ་གསུམ་ཐབས་ཤེས་ཡོད་ཆུ་ཚུལ་སྐྱེད་ཀྱི་སྐོན་ས་ལག་ལེན་བརྟེན་ཡོད་པ་སྟེ། དང་པོ། ཁ་བྲལ་བཏང་སྟེ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་པའི་སྤྱོད་བྱས་འོག་བོད་མི་ནང་ཁུལ་སྤྱོད་དོན་དང་། ལུང་ཚན་མི་མཐུན་པ་བཟོས་པ་དང་། གཉེས་པ། བོད་མིའི་འདོད་སྤོང་མེད་པར་སྤྱོད་ཚོགས་དང་། དཔལ་འབྱོར་ལམ་ལུགས་བཅོས་སྐྱུར་བྱས་ཏེ་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཚོགས་ཀྱི་ཚང་གཞི་གཏོར་བཞིག་བཏང་བ། གསུམ་པ། ཆུ་ནག་པེ་ཅིང་གཞུང་གི་སྤྱི་གཞུང་འཇུགས་སྤྱོད་ཚོན་ཁག་དང་། དེའི་སྤངས་འཛིན་འོག་གི་སྤྱོད་ཚོན་གསར་པ་ཁག་ལ་དོན་དམ་གྱི་དབང་ཆ་སྤྱོད་དེ་བོད་དུ་ཡོད་བཞིན་པའི་བོད་གཞུང་གི་སྤྱི་གཞུང་འཇུགས་སྤྱོད་ཚོན་ཁག་དང་། མཉམ་ལས་བྱེད་དུ་བརྒྱུག་ནས་བོད་གཞུང་གི་དོན་ཡོད་དབང་ཆ་རྣམས་ལུས་མེད་བཟོས་པ་དང་། བོད་མིའི་བཅོན་ཚོལ་གྱི་ལུས་ལྷན་གཙོག་ཐབས་སུ་བོད་ལུལ་འཛིན་སྤྱོད་གི་ས་ཁུལ་དཔེ་བཞག་གིས་བྱས་ཏེ་བོད་ལུལ་དུམ་བུར་བཏང་བ་རེད། ཁམས་དང་། ཨ་མཛོད་ཁུལ་དུ་སྤྱོད་ཚོགས་དང་། སྤྱོད་དོན། ས་ཞིང་བཅས་བཅོས་སྐྱུར་བྱེད་པའི་ལས་འགྲུལ་བཅོན་འགོལ་བྱས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ཚོས་བྱེད་ཆུ་མ་ལས་སྤྱོད་དང་། དགོན་སྤྱོད་ཁག་བཅས་ལ་ཡང་ཡང་སྤྱོད་འཇུགས་བྱས་པར་བརྟེན་བོད་མིའི་དོན་ལུས་དུག་པོའི་རྣམ་འགྱུར་གྱི་ལན་བཅད་སྤྱོད་ལྷན་ལྷན་འཛིན་སོང་བ་དང་། བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཁུལ་དུ་བཅོན་ཤེད་ཀྱིས་བཅོས་སྐྱུར་བྱེད་འགོ་བརྒྱུགས་ཏེ་ཆུ་དམར་གསུག་ཚུབ་ཚེན་པོས་བོད་མིའི་ཁ་དབང་འཕྲོག་བཅོམ་དང་། གྲགས་ཅན་དགོན་སྤྱོད་ཁག་གི་དེན་དང་བརྟེན་པ་བཅས་པ་ཚུ་མེད་བཟོས་པ། ཚོས་བྱེད་ཆུ་མ་དགོ་འདུན་སྤོང་ཕྱག་མང་པོ་བཅོན་བཟུང་གིས་བཅོམ་འཇུག་དང་། དམར་གསོད་བཏང་བ་སོགས་ཚད་ལས་འགལ་བའི་བཅོན་གཞིན་བྱས་པ་བཟོད་ཐབས་བྲལ་ཏེ་དྲག་པོའི་སྤོང་འཛིན་ལ་ཐུབ་ཐབས་མེད་དུ་གྱུར་ནས། བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཁམས་དང་། ཨ་མཛོད་ཁུལ་དུ་བཅོན་ཚོལ་གྱི་ལས་འགྲུལ་ཆུ་ཆེ་བྲབ་གདལ་བྱུང་ཡོད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་བོད་དཔུས་ཕྱོགས་ཁུལ་དུ་ཆུ་དམར་ལ་དྲག་པོའི་སྤོང་འཛིན་ཀྱི་ལས་འགྲུལ་བྲབ་འཕེལ་བྱུང་སྟེ་མཐའ་ཕྱི་ལོ་ 1947 ལོའི་ཟླ་ 3 ཚེས་ 10 ཉེན་བོད་ཀྱི་ཆུ་ལས་ལྟ་སར་བོད་ཆུལ་ཡོང་ས་མི་མང་སྐོར་ལངས་ཀྱིས་བོད་རང་བཅོན་ཡིན་པའི་བྲབ་བརྒྱུགས་བྱས་པ་དང་། ཡོང་ས་ཚེན་པོ་མཚོག་རང་གི་ཆུལ་ཁབ་དུ་བཞུགས་ཐབས་བྲལ་ཏེ་བོད་གཞུང་བཀའ་འགོག་གིས་དཔུས་པའི་ཞི་དྲག་ཚབས་ཞབས་སྟོན་འཁོར་བཅས་ཆུ་གར་དུ་བཅོན་བྱོལ་དུ་ཚབས་སྐྱུར་གནང་ཞིང་། ཆུ་གར་ས་ཐོག་དུ་ཐབས་མ་ཐག་ཡོང་ས་ཚེན་པོ་མཚོག་ལ་རང་དབང་གི་སྤོང་ས་གསུང་སྤོང་གནང་བྱེད་ཀྱི་སྐབས་བྱུང་བ་དང་། ཕྱི་ལོ་ 1947 ལོའི་ཟླ་ 4 ཚེས་ 15 ཉེན་ཆུ་གར་ཨ་མཛོད་ཁུལ་གསུག་སུ་གསར་འགོད་པ་རྣམས་ལ་གྲོས་མཐུན་དོན་

ཚུ་གར་དུ་བཅོན་བྱོལ་དུ་ཡོང་བ་ནི་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ ཐག་གཅོད་ཡིན།

༡། བྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ལྷོ་ལྷ་ ༧ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་མཚན་སྲུང་བྲང་ནས་
ཡོངས་གྲགས་ཚུ་གར་སྲིད་གསར་འགོད་ལྷན་ཚོགས་ཐོངས་དང་པོ་སློང་འཚོགས་
གནང་སྟེ་ལ་ཚུ་གར་གཞུང་པ་མཚོགས་སུ་འཛིན་པོ་ཚེ་ཚུ་གར་དུ་བཅོན་བྱོལ་དུ་ཐོབ་ས་
པའི་གནད་དོན་སློང་ཡོངས་ཁྱབ་གསལ་ལ་བསྒྲགས་གནང་བ་རེད། ཀམ་པ་འཛིན་པོ་
ཚེས་གསུངས་དོན། བྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལྷ་ ༡༢

ཚེས་ ༢༤ མཚན་མོ་བོད་ནས་འདི་ག་ཚུ་གར་
ལ་སྐབས་བཅོལ་དུ་ཡོང་བ་རེད། དེ་ཡང་རང་
ཉིད་ཀྱིས་རང་ཐག་རང་བཅད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཕ་
ཡུལ་དང་དགོན་པ་ཕ་མ་དང་སྲུན་ལྷོ་བོད་མི་
དམངས་སོགས་བཞག་ནས་ཡོང་བ་ལས། ལུས་
ཀྱང་ཤོག་དང་རྒྱུགས་ཟེར་མཁུ་མེད། རོས་
ཚུ་གར་དུ་ཡོང་དགོས་པའི་རེ་འདུན་གཅོག་ཅི་ནི།
སློང་སངས་རྒྱལ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་འཛིན་པོ་ཚེ་དང་།
ཁྱད་པར་བོད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་གི་གོམས་
གཤེས་བཟང་པོ་རྩམས་དང་། རྩེ་བྲག་རང་
ལུགས་ཀྱི་ཚང་གི་སྒྲན་བརྒྱུད་ཀྱི་གདམས་པ་
དབང་ལུང་མན་ངག་བཟང་མོ་ཡོད་པ་རྩམས་སྐྱོལ་མའི་སློབ་མའི་གཅོག་བོད་དང་
བདག་གི་ལྷ་མར་ལུང་བསྐྱེད་པ་སློབ་དཔོན་སི་དུ་འཛིན་པོ་ཚེ་དང་ཚུ་གར་ཚབ་འཛིན་པོ་
ཚེ་རྩམ་གཉིས་ལས་གཞན་ནས་ལུ་ལུ་མེད་པ་དང་། ཁོང་རྩམ་གཉིས་ནི་ཚུ་གར་
ལ་བཞུགས་ཡོད་པ་ལགས། ར་ཡི་བྱོས་བྱོལ་སློང་ལ་གསར་ཤོག་ནང་འདྲ་མེན་
སྐྱོལ་གསལ་ཞིག་འཁོད་ཀྱང་། དངོས་དོན་དང་རང་གི་ཚོང་ཚོར་དེ་མདོར་བསྡུས་སྟེ་
པོར་དྲིལ་བཞིག་ལུ་རྒྱུར།

Photo by: Lobsang Wangyal

ཐོག་མར་བྱོས་བྱོལ་གྱི་ཕོ་སྒྲིག་གསང་བ་དམ་པོའི་རང་ནས་དང་དང་ཡི་
མོ་མཐུན་གྱིས་བྱས་པ་དང་། གསང་བ་སྤྲིར་གྱི་མེ་ཡོང་ཚེད་ཐབས་སྐྱོལ་གསལ་
ཀྱང་བྱས་པ་ཡིན། དཔེར་ན་སྲོན་འགྲེལ་གྱི་སྐྱོག་ཆ་ཚང་ཚར་སྐབས་དང་རང་ཉིན་
གསར་འཛུགས་ཚུ་དམ་པོར་སློང་རྒྱ་ཡིན་ལུགས་གསལ་བསྒྲགས་བྱས་པ་ཡིན།
སློང་འདིས་ལམ་སངས་ཤེས་ཤོགས་མ་ལུང་བར་ཕན་ཐོགས་ཚེན་པོ་བྱུང་འདུག ལྷོ་
ལྷ་ ༡༢ ཚེས་ ༢༤ མཚན་གྱི་ཚུ་ཚོད་ ༡༠ དང་ལྷེད་ཅམ་ལ་དང་དང་གསལ་
དཔོན་བཞེས་སོང་ག་ལེར་སྤྲིར་སྐྱེ་ལུང་ནས་བཞེན་སྟེ་མཁོན་ཁང་སྟེད་དང་། དེ་
ནས་མར་བབས་སྟེ་སྐྱ་ས་ནས་གསྐྱིག་ཡོད་པའི་མོ་ཉ་ཡོད་སར་སོང་བཞིན་དེར་ལྷོ་

མ་ཚུལ་བྲིམས་དང་། མོ་ཉ་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཡོད་ཅིང་དེ་ནས་མོ་
ཉར་འཇུལ་ནས་གར་བསྐྱོད་བྱས་ཏེ་ཡོང་བ་ཡིན། སྲོན་ནས་སྐྱོལ་བྲིམས་
ཚུ་གར་མཚན་ས་ཆ་གཞན་ཞིག་ལ་འགོ་རྒྱ་ཡིན་ཚུལ་དང་འདི་ཉིན་ཡར་མར་ཐོངས་
ཁ་གསལ་སྤྱིན་པ་ཚང་མས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་སློང་བྱང་དགོན་པར་སྤྱང་སྐྱོབ་དོ་
དམ་པ་ཡོད་ཀྱང་ལམ་སྐོ་སྤྱང་བའི་སྐོ་སྤྱང་བ་མེད་
པར་བརྟེན་དགོན་ནང་ནས་སྤྲིར་བདེ་བར་ཐོན་ཐུབ་
པ་བྱུང་བ་རེད། དུས་ཚོད་གང་ཅམ་ཞིག་ལ་ལྷོ་མ་
ཚོ་དབང་དང་། ཁ་ལོ་པ་གཞན་གཅིག་བཅས་དང་
ཚོ་འཛོམས་དུས་བྱས་ས་དེར་འཛོམས་འཐུལ་བོད་
རུབ་སྐོགས་རྒྱུད་འགྲིམ་འགྲུལ་ཚུང་ཉུང་ས་དང་ས་
སྤྱང་དམ་པོ་རང་མེད་ས་དེ་དེད་ནས་དང་ཚོས་ཉིན་
མཚན་བསྐྱེད་ནས་ཡོང་བ་ཡིན། མོ་ཉ་ཡོད་པ་
བརྗེ་སྐབས་ཅམ་བཀག་པ་ལས་གཞན་བཀག་མེད།
ལམ་བར་བཅའ་སྤྱང་ཉིན་འགོག་ཁང་དང་དམག་
སྐར་གཉིས་ཅམ་ཡོད་རུང་ལུང་གཤོང་དང་ལམ་
སྐྱོགས་གཞན་དུ་བྱར་གཤོལ་སོགས་བྱས་ཏེ། གང་

ལྟར་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚོ་སྐྱོན་མའི་སྐྱོན་ལམ་གྱི་སྐྱོབས་དང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཐུགས་རྗེ་
སོགས་ལ་བརྟེན་ཁོ་ཚོས་དུ་གོ་བྱུང་མེད་པ་རེད། ལྷོ་ ༡༢ པའི་ཚེས་ ༢༠ ཐམ་
པར་སྐོ་ཞེས་པའི་བལ་ཡུལ་གྱི་ས་མཚམས་སུ་འབྱོར། དེ་ནས་སུ་མཐུན་ཏེ་དང་
ཀྱང་ཐང་གིས་ལ་ལུང་འགའ་གས་བཞུལ་ནས་དོས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ལྟར་སྟེ་གང་
བརྒྱུད་དེ་སོང་བ་དང་འདི་ནི་ལམ་འཐུང་དོག་ཅིང་གནམ་གཤེས་ཏེ་ཅང་གི་གང་
དར་ཆེ་སྐབས་དཀའ་དམ་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་མ་ཟད། འདི་སྐབས་དང་གཟུགས་
པོ་མི་བདེ་བའི་དཀའ་དམ་ཆེན་པོ་བྱུང་། ཡིན་ནའང་རང་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་ལུ་ལ་
འགྲུབ་རྒྱ་གཅོག་པོར་བརྒྱུད་ནས་དཀའ་དམ་ལ་གདོང་ལེན་བྱས་ནས་སོང་བ་ཡིན།
སྟེ་གང་སྐོ་སྤྱང་ལ་བསྐྱེད་སྤོང་མེས་སྤོང་དབང་གི་སྐོགས་འདྲིས་ཆེ་བཞིག་གིས་
ཐད་འཐུར་གནམ་གྱི་ཞིག་ཞུས་ནས་ན་རྒྱར་ཀོ་ཉ་ཞེས་པའི་བལ་ཡུལ་གྱི་ས་གནས་
ཞིག་ལ་བབས། དེ་ནས་ལྷངས་འཁོར་བརྒྱུད་རག་སོལ་བར་དང་། དེ་ནས་མོ་
འཁོར་ཐོག་ལག་ནུ་ཞེས་པའི་ཚུ་གར་གྱི་སྤོང་ཁྱེད་ཞིག་ལ་འབྱོར། ལུ་མཐུན་
ལྷངས་འཁོར་ཚུང་བཞིག་ཞུས་ནས་ཚུ་གར་ཚུ་གར་སུ་ལྷོ་ལེ་བརྒྱུད་བཞུགས་སྐར་ད་
རམ་ས་ལར་ཉིས་སྟེང་ཡོད་ལྷོ་ལྷ་དང་པོའི་ཚོས་ལུ་ཉིན་བདེ་བར་འབྱོར་བ་དང་།

འདྲུལ་དུ་འཕགས་མཚོག་ཕྱག་ན་པད་མིའི་རྣམ་རེལ་འཛིག་ཉེན་མི་ཡི་གཟུགས་སུ་
 བྱོན་པ་ཡགོང་ས་མཚོག་གི་མཇལ་ཁར་བཅར། ཡ་སྐབས་མཚོག་གང་གིས་ཀྱང་
 ཐུགས་བརྟེན་བཞུགས་ཤིང་སྲུང་བས། རང་ཉིད་ཀྱང་དགའ་ཚོར་དཔག་མེད་
 མཉམ་དུ་ཐོབ། རྒྱ་གར་ལ་འབྱོར་བ་ནས་བཟུང་ཡགོང་ས་མཚོག་པོ་མཚོག་ནས་བཀའ་
 འདམས་ལྟར་བསྐྱོད་པ་དང་། ཁོང་གི་བཀའ་འདམས་བཞིན་རང་གཞུང་ཚོས་
 རིག་ལྡན་ཁང་ནས་རྒྱ་རྒྱུད་རྣམས་ལྟར་དུ་གནས་སྐབས་རྒྱུད་ཡུལ་
 གྲི་གོ་སྤྲིག་གཙང་མ་གནང་། སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེས་གཙོས་
 བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཁྲི་ཆེན་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་ཚོས་ལུགས་རིས་མེད་ཀྱི་ཁྲི་
 སྐུལ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ཕན་སར་ཕེབས་ནས་ཐུགས་འབྱུངས་འབྱུང་ཆེན་པོ་གནང་
 བ་ནི་དགའ་སྤྲིད་དཔལ་དུ་གྱུར།

རང་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་བཞིན་སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་དང་རྒྱལ་ཚབ་རིན་
 པོ་ཆེ་རྣམས་གཉིས་ནས་སྐྱོན་བརྒྱུད་ཀྱི་དབང་ལུང་ཆ་རྒྱུན་ལ་དཔག་པའི་ཐོག་ནས་
 ལྷ་བཞིན་པ་དང་། ཡ་སྐབས་རྗེ་ཁྲི་འགྲུ་རིན་པོ་ཆེས་དབུས་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཁས་
 བླ་པ་མ་ནས་གཞུང་ལུགས་ཁག་ལ་བཀའ་འབྲིང་བྱེད་མུས་ནས། གཞན་ཡང་སེམས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤོང་རྗེ་དང་ཤེས་རབ་རྒྱས་ཐབས་དང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མུ་
 མཐུད་ནང་ཚོས་སྤེལ་ལེན་གྱི་བྱ་བར་བརྩོན་བཞིན་པ་ཡིན། ལྷ་ལོ་ 1747
 ལོར་རྒྱལ་མཚོག་གོང་མ་བཅུ་དྲུག་པ་ཀམ་པ་རང་བྱུང་རིག་པའི་དོན་རྗེ་ཡང་རྒྱ་གར་
 ལ་སྐབས་བཅོལ་དུ་ཕེབས་དགོས་བྱུང་བ་བཞིན། རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་དང་འབྲས་
 རྗེས་མངའ་སྤེལ་གཞུང་བཅས་ཀྱི་མཐུན་འགྱུར་རིགས་རམ་ལ་བརྟེན་གཤམ་ས་རུམ་
 བཏེག་ཉེན་དང་བརྟེན་པ་བཅས་པ་གསར་བཞེངས་གནང་བ་དང་། དེ་ནས་བཟུང་
 ད་བར་གཤམ་ས་འདི་ཉིད་སྤྱི་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཚོད་པའི་ཉེན་དང་།
 དམིགས་བསལ་ཀམ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གདན་ས་ཨ་མ་ཆགས་ཡོད་པ་ནི་སྤྱི་རྒྱ་ཡོངས་
 ཀྱི་མཐོང་ཚོས་སུ་གྱུར། དེ་བཞིན་ཡགོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་དང་།
 རང་གཞུང་། དེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ཏུ་གནས་པའི་བོད་རིགས་ཡོངས་།
 རྒྱ་གར་ནང་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཁག་ བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཁྲི་སྐུལ་ཕལ་ཆེར་དང་།
 ཚོས་ཚོགས་ཁག་གི་འབྲས་མི་བཅས་ཀྱི་རེ་འདུན་ལ་ཕན་རུམ་བཏེག་གཤམ་ས་ར་
 འགྲོ་རྒྱ་ནི་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་རྩིས་འཛིན་གྲུས་ཤིང་སྐུལ་མ་ཡང་ཡང་བྱུང་བ་དང་།
 རང་ཉིད་ནས་ཀྱང་གཤམ་ས་རུམ་བཏེག་ལ་འགྲོ་རྒྱ་དེ་ནི་རང་ཁྱིམ་དུ་བསྐྱར་ལོག་
 བྱས་པ་ཞིག་ལ་རྩིས་འཛིན་གྱེད་ཀྱི་ཡོད། འདི་ལྟའི་འཕྲིན་ལས་སྤེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་
 གཤམ་ས་རུམ་བཏེག་བཀའ་སྐབས་ཚོས་འཁོར་སྤོང་དུ་འགྲོ་རྒྱ་ནི་ཉ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་
 དུ་མཐོང་གི་འདུག འབྲས་རྗེས་རྒྱུ་གར་གྱི་མངའ་སྤེལ་ཞིག་སོང་ཅང་རང་འབྲས་
 རྗེས་སུ་འགྲོ་བྱུང་བར་ཡིད་ཆེས་བརྟེན་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། རྒྱལ་མཚོག་གོང་
 མ་ལྟར་ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྲུ་ཁག་ལ་དང་ལྡན་གྱི་སྤོང་ཚོགས་མང་པོ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་
 ཐུག་འཕྲད་དང་ཚོས་ཀྱི་རེ་འདོད་སྤོང་ཕྱིར་འགྲོ་བྱུང་བའི་རེ་བཅས་། གོང་འཁོར་

ཀྱི་དམིགས་ལུལ་གཞིར་བཟུང་འབྲེལ་ཡོད་རྒྱ་གར་དཔོན་རིགས་ཁག་ལ་སྐྱོན་ལུ་
 ཡང་སྤོན་འབྲེལ་བྱེད།

རྒྱ་གར་ལ་རྒྱུད་རིང་ཡགོང་ས་མཚོག་པོ་མཚོག་དང་། རང་གཞུང་། རྒྱ་
 གར་གཞུང་དང་མི་མང་བཅས་ནས་དམིགས་བསལ་གྱི་བརྟེན་མཐོང་ཆེན་པོ་གནང་
 བྱུང་བ་ལ་དགའ་གུས་ཆེན་པོའི་ངང་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ་བྱིན། ད་བར་འདས་
 པའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་གོང་མ་རྣམས་ནས་ཀྱང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་མཛད་པ་
 གནང་མེད་པ་བཞིན། རང་ཉིད་ཀྱང་རྒྱལ་མཚོག་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་སྤྱོད་
 ཇི་ལྟར་གནང་བ་བཞིན་བྱ་བྱུ་ལས་གཞན་མེད་པ་དང་། བོད་དང་བོད་མིའི་མ་འོངས་
 པའི་མདུན་ལམ་ཐང་བོད་ཀྱི་ཁྲི་ཆེན་མེད་པའི་དབུ་བྱིད་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་
 ཡགོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཏུ་ལོའི་ལྷ་མ་སྐྱེས་བཅུ་བཞི་པ་མཚོག་ནས་བྲམས་དང་
 སྤོང་རྗེའི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་འཚོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྤོན་ཟབ་མོའི་ཕྱག་བཞེས་བསྐྱར་བཞིན་
 པར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་སྤོན་ནས་འཇུག་བྱ་བྱིན།

ཉེ་ཆར་ཡགོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཏུ་ལོའི་ལྷ་མ་མཚོག་དང་། འབྲས་རྗེས་
 གཙོས་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་འཁོར་པའི་སྤོང་མ་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་ཕྱི་རྒྱལ་
 ཡུལ་གྲུ་ཁག་ལ་གནས་པའི་སྤོང་མ་དང་ཚོས་ཚོགས་ཁག་ནས། རྒྱ་གར་སྤྱོད་སྤོན་
 ཆེན་པོ་མཚོག་དང་། དེ་བཞིན་ནང་སྤྱོད་དང་ཕྱི་སྤྱོད་ཀྱི་སྤོང་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་ལ་
 ངོས་དང་ངོས་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་རྒྱ་གར་ནང་གནས་སྤོང་ཚོགས་པའི་ལག་འབྲེལ་
 གནང་ཐབས་འདོད་སྐུལ་ཡང་ཡང་ལུས་པ་ལ་རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་དགོངས་པ་ཆེ་
 བཞེས་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་གནང་བའི་གྲུབ་འབྲས་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། ཐོབ་ཐང་གསར་
 པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་གནས་ཆེན་ཁག་ལ་གནས་མཇལ་
 བདུན་མའི་རིང་རྒྱུད་དལ་བྱུང་བ་དང་། གནས་ས་དེ་དག་ཏུ་མང་ཚོགས་ཀྱི་འདོད་
 མོས་ལྟར་དབང་ལུང་སོགས་ཚོས་ཕྱི་གས་ཀྱི་བྱ་བ་ཡང་གང་འཚམས་འགྲུབ་སོང་།
 ད་རེས་འདིར་གསར་འགོད་གསལ་བསྐྱགས་སྐབས་འཛམ་གླིང་གར་ལུ་གྱི་གསར་
 འགོད་པ་མང་པོ་ཞིག་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད། དེ་རིང་གི་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་དུས་ཚོད་
 དང་བསྐྱེད་ཏེ་ཚང་མ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ་བྱུ་དང་། ངོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དངོས་ཡོད་
 དེ་འཛམ་གླིང་གི་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ན་ཡག་པོ་རེད་བསམ་པའི་རེ་བ་ཡོད་ཀྱང་། རང་
 ཉིད་ཀྱི་གནས་སྤོངས་ཀྱི་རྒྱུན་པས་ད་ལྟ་བར་དུ་གསར་འགོད་ལྷན་ཚོགས་ཚུགས་
 མ་ཐུབ་པ་རེད།

ཐོངས་འདོད་གསར་འགྲུར་གསལ་བསྐྱགས་འདོད་ཐོག་ངའི་དངོས་ཡོད་
 གནས་ཚུལ་རྣམས་ཁྱེད་རང་ཚོས་དྲང་པོའི་ཐོག་ནས་འཛམ་གླིང་ལ་གསལ་བསྐྱགས་
 ཡོང་བའི་རེ་བ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པ་རེད། སྐབས་དེར་རྒྱལ་སྤྱིའི་གསར་འགོད་
 པ་བརྒྱ་ཕྱག་ལ་ཉེ་བ་སྤོངས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་འབྲེལ་ཡོད་དོན་ཚན་མང་པོ་ཞིག་
 ལ་བཀའ་འདུན་ཅོམ་ལུས་པར་བཀའ་ལན་གནང་འཁེལ་གནང་བ་བཅས་ད་རེས་
 སྐབས་དེའི་གནས་ཚུལ་དྲིལ་བསྐྱགས་རྒྱ་ཆེ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།

མཐའ་བསྐོམས་གསལ་བསྐྱགས་གནང་སྡོམ་མཁའ་ལོ་གནང་དགོས་པ་བཅས་དེ་དོན་དགོངས་འཇགས་ཀྱི། བོད་གཞུང་དབུས་འོས་བསྐྱེལ་ཁང་ནས་ ༢༠༠༡ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡ ལ།།

དབུས་གཙང་།

༡ ཚེ་རིང་ཚོར་འཛོམས།
འོས་ཤོག་གཏངས། ༡༦༠༢༤

༢ ངག་དབང་ལྷ་མོ།
འོས་ཤོག་གཏངས། ༡༠༩༩༤

༣ ངག་དབང་བཟུན་པ།
འོས་ཤོག་གཏངས། ༡༡༩༦

༤ ཟླ་བ་ཕུན་སྲིད།
འོས་ཤོག་གཏངས། ༡༡༠༩

༥ རྒྱལ་མ་ཚེ་རིང་།
འོས་ཤོག་གཏངས། ༡༡༠༡

༦ ཀམ་ཚེས་འཕེལ།
འོས་ཤོག་གཏངས། ༡༢༧༩

༧ ཨོ་ཚུན་བཟུན་འཛོམ།
འོས་ཤོག་གཏངས། ༡༡༠༦

༨ རྒྱ་བཟང་ཤ་སེ་ཏེ།
འོས་ཤོག་གཏངས། ༢༥༩༦

༩ ཚེ་རིང་རྒྱལ་མ།
འོས་ཤོག་གཏངས། ༢༩༤༤

མདོ་
སྲིད།

༡ བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ།
འོས་ཤོག་གཏངས། ༥༩༥༤

༢ རྒྱལ་སྐུ་ཨོ་ཚུན་སྟོབས་རྒྱལ།
འོས་ཤོག་གཏངས། ༥༡༩༥

༣ རྒྱ་རི་རྒྱལ་མ།
འོས་ཤོག་གཏངས། ༥༠༦༢

༤ འཇུ་ཚེན་དཀོན་མཚོ་ག
འོས་ཤོག་གྲངས། ༤༧༧༠

༥ ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟན་འཛིན།
འོས་ཤོག་གྲངས། ༤༧༧༥

༦ ཚེ་རིང་དོ་རྗེ།
འོས་ཤོག་གྲངས། ༤༩༡༡

༧ འཚེ་མེད་དོ་རྗེ།
འོས་ཤོག་གྲངས། ༤༩༡༠

༨ བྱུང་བ་བུ་མོ་ཚེ་བརྟེན།
འོས་ཤོག་གྲངས། ༤༠༩༤

༩ ཨོ་དགའ།
འོས་ཤོག་གྲངས། ༣༤༧༥

༡༠ དཀོན་མཚོ་གཙོ་བོ་བྲ།
འོས་ཤོག་གྲངས། ༣༤༧༤

མདོ་སྐད།

༡ ལུབ་བརྟན་ལུང་རིགས།
འོས་ཤོག་གྲངས། ༡༣༧༧

༢ བརྟན་འཛིན་མཁས་གྲུབ།
འོས་ཤོག་གྲངས། ༡༠༧༤

༣ རྟོ་གཙོ་འཛིན་མེད།
འོས་ཤོག་གྲངས། ༡༠༥༤

༤ གདུགས་དཀར་ཚེ་རིང་། འོས་
ཤོག་གྲངས། ༡༠༡༧

༥ རྗེ་ལ་དཀར་རྩ་མོ།
འོས་ཤོག་གྲངས། ༧༡༥

༦ འཕེལ་རྒྱས་རྗེ་ལ་མ།
འོས་ཤོག་གྲངས། ༤༥༤

༧ རྗེ་ལ་ཚེ་རིང་།
འོས་ཤོག་གྲངས། ༧༧༡

༨ ཚེ་རིང་མཚོ་མོ།
འོས་ཤོག་གྲངས། ༧༤༠

༧ དགེ་འདུན་རློན་པ།
འོས་ཤོག་གཏང་ས། ༢༢༤

༡༠ ལྷ་རྩེ་ལྷ་མོ་རྩེ་འཛིན་པ།
འོས་ཤོག་གཏང་ས། ༢༡༧

དགེ་
ལྷ་

༡ བསྟན་འཛིན་ཤེས་རབ།
འོས་ཤོག་གཏང་ས། ༡༤༩༡

༡ ལུག་པ་བསྟན་འཕེལ་རྒྱ་ས།
འོས་ཤོག་གཏང་ས། ༡༣༧༧

ས་

༡ བསྟན་འཕུང་གནས།
འོས་ཤོག་གཏང་ས། ༩༤༤

༡ འཇམ་དབྱངས་འཕྲིན་ལས།
འོས་ཤོག་གཏང་ས། ༩༠༤

ལྷ།

རྩེ་

༡ ཚེ་རིང་ལུན་ཚོགས།
འོས་ཤོག་གཏང་ས། ༡༡༠༤

མ།

༡ ལྷ་རྩེ་ལྷ་སྐྱུག
འོས་ཤོག་གཏང་ས། ༧༤༥

ཐོན་

༡ ལུ་དྲུང་བསོད་ནམས་བཟང་པོ།
འོས་ཤོག་གཏང་ས། ༡༤༤

༡ ལྷན་པ་ཐོགས་མེད།
འོས་ཤོག་གཏང་ས། ༧༥

ལྷ།

ལོ་

༡ བསོད་ནམས་ཚེ་རིང་ལ་ར་མི།
འོས་ཤོག་གཏང་ས། ༩༠༩

རོ་

༡ གསལ་གྱིང་ཚེ་རིང་རྟོ་རྟེ།
འོས་ཤོག་གཏང་ས། ༣༧༤

ཐང་

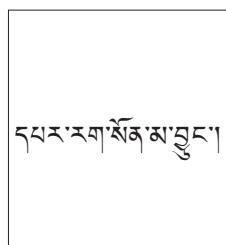

ལྷ་མོ་ཚེ་རིང་།

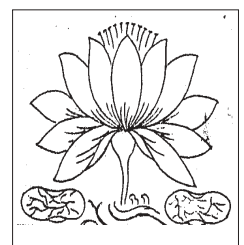

རྩེ་མོ་ལྷོ་བཟང་རྩེ་ལྷ་སྐྱུགས།

ལྷ་སྐྱུགས།

ལི་ཐང་དཔར་རྒྱ་སྐྱུགས།

(འོས་ཐོན་རྩི་འཇམ་ནམས་ཀྱི་བཞུགས་ཡུལ་དང་ལོ་རྒྱུས་རྩི་ལྷ་ ༡ཤེས་བྱའི་ནང་འོས་གཞི་གསལ་བསྐྱབས་ཐོག་བཀོད་བྱིན་པར་བརྟེན་འདིར་བཀོད་མེད།)

ལ་བདེ་ལན་མི་འཕྲོད་པའི་དབང་གིས་སྐར་ཡང་ཟླ་གསུམ་ཚོད་ལུས་དགོས་ཀྱི་
ད་བར་ངང་འཐེན་མི་བྱེད་ཀ་མེད་བྱུང་བ་རེད། ད་ཆ་བལ་དོན་ཁང་དང་། ཨ་
རི་དོན་ཁང་བཅས་ནས་དོ་བདག་ལ་བདེ་ལན་འཕྲོད་ཐུབ་པ་བྱུང་མེད་ན་ཡང་གསལ་
བསྐྱགས་མི་བྱེད་མཐུ་མེད་ཀྱི་རྣམས་བསྟན་པ་སྐལ་བཟང་ནས་གཞུང་དངུལ་ཅིས་
ཆད་འབྲུལ་སེམས་མེད་པའི་བོད་མི་ཞིག་ཡིན་པའི་དོ་སྲོད་གསལ་བསྐྱགས་ལྷ་གི་
ཡོད། གལ་སྲིད་གསལ་བསྐྱགས་འདི་ཐོག་ནས་ད་བར་བདེ་ལན་མི་འཕྲོད་པའི་
རྒྱན་ཅུ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་གཞུང་དངུལ་འབྲུལ་སེམས་མེད་པ་མིན་པའི་གནས་ཚུལ་
བྱུང་ན་དེ་དོན་བསྐྱར་གསོ་གཙང་མ་ཡོང་རྒྱ་བཅས།

༡༥ བསྟན་པ་རྒྱལ་མཚན། ལྷ་ལོ་ ༡༩༩༠ ཅམ་ལ་བོད་ནས་གསར་དུ་
འབྱོར་བ་རིམ་པས་བལ་ཡུལ་དོར་ཐང་གཞིས་ཆགས་སུ་ཅིས་པའི་ཞབས་ཞུའི་སྐབས་
བལ་ཡུལ་དོན་གཙང་ཁང་ནས་ ༡༩༩༩ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡ ཉིན་བལ་སྐོར་
༡༣༠༠༠༡༠༠དང་། ༡༩༩༥ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༣༠ ཉིན་བལ་སྐོར་ ༡༠༠༠༠༡༠༠
ཐམ་པ་བཅས་བསྐྱོམས་པའི་བལ་སྐོར་ ༣༣༠༠༠༡༠༠ ལྷ་འདོན་ཞུས་འདུག་ཀྱང་
ཅིས་ལྷ་མ་ཐུབ་པར་དོ་བདག་ཁྲ་མག་ཏུ་བསྐྱོད་ལུགས་ཅམ་ལས། ད་ལྟོ་ཆར་
སྲོད་གནས་གསལ་པོ་ཆགས་མེད། མིས་མཐུན་ཐག་གཙང་ལྟར་བྱས་ན། ལྷ་
ལོ་ ༣༠༠༠ ལོའི་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༣༦ ནས་ཟླ་གསུམ་ནང་ཚུན་སྐབ་འཇམ་མ་ལྷ་
པ་ཡིན་ན་གསལ་བསྐྱགས་གནང་རྒྱ་གནང་ཡང་། བལ་དོན་ཁང་ནས་དོ་བདག་
ལ་བདེ་ལན་མི་འཕྲོད་པའི་དབང་གིས་སྐར་ཡང་ཟླ་གསུམ་ཚོད་ལུས་དགོས་ཀྱིས་
ད་བར་ངང་འཐེན་མི་བྱེད་ཀ་མེད་བྱུང་བ་རེད། ད་ཆ་བལ་དོན་ཁང་དང་། དབྱིན་
ལེན་དོན་ཁང་བཅས་ནས་དོ་བདག་ལ་བདེ་ལན་འཕྲོད་ཐུབ་པ་བྱུང་མེད་ན་ཡང་
གསལ་བསྐྱགས་མི་བྱེད་མཐུ་མེད་ཀྱི་རྣམས་བསྟན་པ་རྒྱལ་མཚན་ནས་གཞུང་
དངུལ་ཅིས་ཆད་འབྲུལ་སེམས་མེད་པའི་བོད་མི་ཞིག་ཡིན་པའི་དོ་སྲོད་གསལ་
བསྐྱགས་ལྷ་གི་ཡོད། གལ་སྲིད་གསལ་བསྐྱགས་འདི་ཐོག་ནས་ད་བར་བདེ་ལན་
མི་འཕྲོད་པའི་རྒྱན་ཅུ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་གཞུང་དངུལ་འབྲུལ་སེམས་མེད་པའི་གནས་
ཚུལ་བྱུང་ན་དེ་དོན་བསྐྱར་གསོ་གཙང་མ་ཡོང་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་གསལ་བསྐྱགས་སུ། ཞིབ་
འཇུག་ཚོགས་ཚུང་ནས་ ༣༠༠༡ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༩ ལ།

ཚོགས་ལུས་དེ་ལྟར་ཡང་། ལྷ་སྲོལ་ལྟར་གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་ལྟན་འཛོམས་
གནང་རྒྱ་ས་གནས་བབ་ཀྱིས་དཀའ་གནས་སུ་གྱུར་ཡོད་གཤིས། གདན་ས་ཆེན་
པོ་གསུམ་འདུས་ཀྱི་སྒྲོན་ལམ་ཆེན་མོའི་མཛད་རིམ་བསྐྱང་ཐབས་བྱུང་ན་དགོ་མཚན་
ཆེ་སྐོར་དགོངས་ཚུལ་གསུང་སྐྱོང་རིམ་པ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་ལོ་ ༣༠༠༠ ལྷ་
ཟླ་ ༡༡ ནང་བཞུགས་སྐར་དེ་རམ་ས་ལར་རྒྱལ་སྲིད་དགོ་ལྟོ་ཚོགས་ཆེན་གྱི་
གོས་ཚོད་དགོངས་དོན་ལྟར་དང་། གནད་དོན་དེ་འབྲེལ་ཡགོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་
ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་ཀྱང་དམིགས་བསལ་བཀའ་སློབ་ལེབས་དོན་ལྟར། འཆར་ལོར་
ཡགོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་གནས་མཚོག་དེ་རྗེ་གདན་དུ་དཔལ་
དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་སྐུ་ལྡེ་སྐོར་སྐུ་སྐོར་ཡིག་ཚང་ནས་གསལ་བསྐྱགས་
སྲོན་སྲེལ་ལྟར་མཛད་ཆེན་དེའི་དུས་རྒྱབས་དང་བསྐྱུན་ཏེ། བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༣༡༣༤
ཟླ་ ༡༣ ཚེས་ ༡༥ ནས་ཚེས་ ༣༩ བར་དང་། ལྷ་ལོ་ ༣༠༠༣ ཟླ་ ༡ ཚེས་
༣༡ ནས་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༦ བར་ཉིན་གངས་བདུན་རིང་གནས་མཚོག་དེ་རྗེ་
གདན་དུ་དགོ་ལྟོ་ཚོགས་ལམ་ཆེན་མོ་འཕམ་མ་ཞིག་འཚོགས་རྒྱུར་གདན་འཁེལ་བྱུང་
སོང་ཞིང་། སྒྲོན་ལམ་གྱི་མཛད་རིམ་འདི་བཞིན་འཇམ་མ་མགོན་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་
ཚབ་དགའ་ལྟོ་མི་རིག་པོ་ཆེའི་དབུ་བཞུགས་གཙོ་སྲོད་འོག་གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་
གྱིས་གཙོས་པའི་དགོ་ལྟོ་ཚོགས་པའི་དགོན་སྡེ་རྣམས་ཚོགས་ཞུགས་གནང་རྒྱུའི་ཐོག་
གཞུང་ཆེན་སྲོལ་གཉེར་གྱི་བཀའ་གྲུ་ཡོད་པའི་རྟེང་མ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད།
ས་སྐུ། གཡུང་དུང་བོན་བཅས་པའི་དགོན་སྡེ་རྣམས་ཀྱང་མཉམ་ཞུགས་སྐྱོད་གདན་
ཞུ་གནང་རྒྱ་ཡིན། མཛད་རིམ་བྱིངས་རྣམས་རིམ་པས་གདན་འབེབས་ཡོང་རྒྱ་
དང་། སྒྲོན་ལམ་ཉིན་བདུན་རིང་ཉིན་ལྟར་བྱེད་ཡོལ་ཚུ་ཚོད་གསུམ་ཅམ་རིང་ཆད་
མ་དང་། ཕར་བྱིན། དབུ་མ། འདུལ་བ། མཛོན་པ་མཛོད་བཅས་གཞུང་ཆེན་
ལྟོ་ཚོགས་དོན་ལ་ཆོས་བརྒྱུད་ལྟོ་ཚོགས་པ་དང་སྲོལ་གཉེར་བ་རྣམས་ལྟན་འདུས་
ཀྱིས་བཞུགས་བཞུག་བཞུ་སྐྱོང་གནང་རྒྱ་ཡིན་པ་བཅས་ཀྱི་སྲོན་འགྲོའི་གསལ་
བསྐྱགས་སུ།

བོད་གཞུང་ཚོས་རིག་ལས་ཁྲུངས་ནས་ ༣༠༠༡ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༩ ལ།

དགོ་ལྟོ་ཚོགས་ལམ་ཆེན་མོ་འཕམ་མ་འཚོགས་ རྒྱུའི་གསལ་བསྐྱགས།

༡༡། རི་བོ་དགོ་ལྟོ་ཚོགས་པའི་བསྟན་པའི་སྲོལ་འབྲེད་མཉམ་མེད་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོའི་མཛད་ཆེན་ལ་གྲུལ་ལྟ་ལྟོ་ཚོགས་ལམ་ཆེན་མོ་ཞིས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་
བར་ལམ་བཅོན་བྱོལ་དུ་སྐར་གསོ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་འཕགས་ཡུལ་མོན་སྒོ་འདོད་
རྒྱ་སྐྱོང་གཞིས་སྐར་དང་སྲེལ་གོ་བ་ལུགས་བྱང་བསམ་གྲུབ་སྐྱོང་གཞིས་སྐར་མོ་སོར་

བོད་དོན་འབྲེལ་མཐུད་ཀྱི་དམིགས་བསལ་སྐྱེ་ཚབ་བསྐོ་གཞག་གནང་བ།

༄༅། བུ་མོ་ ༥ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་ཨ་རིའི་ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མགྲིན་ཚབ་
བསྐྱེ་ཚབ་པ་རི་ཅེར་ཉི་ལུང་ཚལ་མཚོ་གནས་ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་སུ་གསལ་འགྲོད་
ལྟན་ཚོགས་ཤིག་སྐོར་འཚོགས་གནང་བ་དེའི་ཐོག་སྐུ་བུ་སྲིད་གཞུང་གསལ་པས་
བོད་དོན་འབྲེལ་མཐུད་ཀྱི་དམིགས་བསལ་སྐྱེ་ཚབ་བསྐོ་གཞག་ཟིན་པའི་གནས་ཚུལ་
ཡོངས་བསྟན་གནང་བ་རེད། མགྲིན་ཚབ་པ་རི་ཅེར་ཉི་ལུང་ཚལ་མཚོ་གནས་གསུང་དོན།

སྲིད་འཛིན་སྐུ་བུ་འཛིན་སྐྱོང་ལྷན་ཁང་དང་།
ཕྱི་སྲིད་དྲུང་ཆེ་སྐུ་ཚབ་པ་ཁོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
མཚོ་གནས་ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ནང་རྒྱལ་
སྲིད་ལས་དོན་འགན་འཁུར་གྱི་དྲུང་ཆེ་ཕྱག་
རོགས་ལྷན་སྐུ་སྲིད་པ་འཛིན་པ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
དོན་འབྲེལ་མཐུད་ཀྱི་དམིགས་བསལ་སྐྱེ་
ཚབ་དྲུང་བསྐོ་གཞག་གནང་བ་ལྟར་ཁོང་གསལ་
དེ་ཡོད་ལས་འགན་ཐོག་བོད་དོན་དམིགས་
བསལ་འབྲེལ་མཐུད་ཀྱི་གཙོ་འགན་བཞེས་
རྒྱུ་དང་། ཁོང་གིས་གཙོ་བོ་བོད་དོན་དཀའ་
ཚོགས་གང་སྐྱར་གཙང་མེལ་ཡོངས་ཐབས་
སུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་སྲིད་གཞུང་དང་། ལྷོ་ཁོང་
ས་ཏུ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་མཚོ་གནས་ཁོང་གི་སྐྱེ་ཚབ་
བར་གྱིས་མོལ་འགོ་འདྲུགས་ཡོང་ཐབས་
གནང་རྒྱ། དེ་བཞིན་དེད་སྐབས་བོད་ཀྱི་
གནས་ཚུལ་ཐོག་ལས་དོན་གནང་མཁན་
སྲིད་གཞུང་ཁག་དང་། གྲིས་ཚོགས། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་མང་
པོ་ཞིག་ཡོད་པ་བཅས་དེ་དག་དང་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་ཟབ་གོང་མཐོར་བཏང་སྟེ་མཉམ་
ལས་གནང་རྒྱ་དེ་རེད། ཨ་རིའི་སྲིད་གཞུང་གསལ་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བམིའི་ཐོབ་ཐང་གི་
གནད་དོན་དང་། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་།
རྒྱ་དམིགས་མི་རིགས་ཀྱི་དོ་བོད་པོ་མིས་སྲོལ་བཟང་པོ་རྣམས་གཅེས་འཛིན་
བྱ་རྒྱུར་རྒྱ་དམིགས་འཁུར་དང་རྒྱ་བསྐྱར་གྱི་བཞེད་ཡོད་པར་བརྟེན་དམིགས་
བསལ་འབྲེལ་མཐུད་པས་ལས་དོན་དེ་དག་ཐོག་སྐུ་བུ་སྲིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཚབ་རྒྱ་ལྷན་
ཞིང་། གནད་དོན་དེ་ཚོ་ཞི་ཨ་རིའི་སྲིད་གཞུང་གིས་རྒྱ་ནག་གི་འགྲོ་བམིའི་ཐོབ་
ཐང་གནས་སྐངས་ཡང་རྒྱས་གཏོང་ཐབས་གྱི་དེ་ཡོད་པའི་གཞི་ཚུལ་སྲིད་བྱས་དང་ཡོངས་
སུ་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་རེད།

ལྷན་སྐུ་སྲིད་པ་འཛིན་པ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་མཚོ་གནས་

གཞུང་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་གནང་བ་དང་འབྲེལ་མཐུད་པ་སྐྱེ་ཚབ་སྐྱེ་ཚབ་བོད་དང་
བོད་མིའི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་དང་རང་དབང་གི་ཤོ་སྐབས་བཟང་པོ་སྐྱར་དུ་ཐོབ་
ཐབས་སུ་སྐུ་བུ་སྲིད་པས་མཇུག་འཁུར་ཆེ་བཞེས་ཡོང་བའི་སྐུ་ལ་མ་ཞུས་གནང་ཡོད་པ་
རེད། དེ་ཉིན་ཕྱི་དོ་ཨ་རིར་བཅའ་བཞུགས་དམིགས་བསལ་སྐྱེ་ཚབ་བཀའ་ལྷན་
རྒྱ་རི་ཚོགས་རྒྱལ་མཚན་མཚོགས་ཨ་རིའི་ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་སུ་ལྷན་སྐུ་སྲིད་པ་

མཚོགས་དང་མཇུག་འཁུར་ཞུས་ནས་སྲིད་ཕྱིན་ལས་
དོན་གྱི་སྲིད་ཕྱི་སྲིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྐོར་བཀའ་མོལ་
ནང་ལྷན་དྲུང་གནང་ཡོད་པ་དང་། ལྷན་པ་དེར་ལྷན་
སྐྱེ་ཚབ་མཚོགས་ཁོང་ཉིད་དེ་སྐྱེ་ཚབ་བོད་དང་བོད་མིའི་
ཐོག་ཐུགས་རྗེ་དུ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང་། ལྷན་
པར་ལྷོ་ཁོང་ས་མཚོགས་ལ་དུ་གུས་ལྷན་ཆེན་ཡོད་
པར་བརྟེན་དེ་མེས་ཁོང་ལ་ལས་འགན་འདི་གནང་
བར་དམིགས་བསལ་དཀའ་ཚོད་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་
ཞེས་སེམས་འདུལ་ཐེབས་པའི་དང་ནས་གསུངས་
པར་མ་ཟད། གཞི་བཞིན་ཆེ་བའི་ལས་འགན་འདི་
ནན་ཏན་དང་བསྐྱབ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་འདུག
ལྷན་སྐུ་སྲིད་པ་ཞི་ལྷ་ཏུ་སྲིད་མཇུག་པོའི་བཅའ་གནས་ལོག་
ཡུན་རིང་གནས་པའི་ཡུལ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
གནས་མཁས་དབང་ཞིག་གི་སྐྱེ་ཚབ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་
རི་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
མོ་ནས་དམིགས་བསལ་སྲིད་དོན་ལས་དོན་སྐོར་ཞིབ་
འཇུག་གི་ཆེས་མཐོའི་སྐོར་སྐོར་མཐུན་མོན་པའི་མཁས་དབང་ཞིག་ཡིན། ཁོང་
ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོ་ནས་ ༡༩༧༧ ལོ་བར་ཨ་རིའི་རྒྱལ་སྐུ་ལྷན་ཁང་གི་ལོ་
རོལ་དང་། ལྷ་ཏུ་སྲིད་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གནད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་དོན་གྱི་
མཇུག་འཁུར་བཞེས་ཡོད་པ་དང་། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོ་ནས་ ༡༩༩༠ ལོ་བར་
ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགྲོ་བམིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། མི་ཚོས་དགའ་བའི་ལས་དོན་ཁང་
གི་དྲུང་ཆེ་གཞིན་པའི་མཇུག་འཁུར་བཞེས་ཡོད། འདི་ལོ་སྲིད་འཛིན་སྐུ་བུ་མཚོགས་
ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་རྒྱལ་སྲིད་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་དོན་གྱི་དྲུང་ཆེ་ཕྱག་རོགས་སུ་བསྐོ་གཞག་
གནང་ཡོད་ཅིང་། ཁོང་གི་མང་གཙོ་དང་། འགྲོ་བམིའི་ཐོབ་ཐང་ཐོག་ཐུགས་རྗེ་
དང་རྒྱ་བསྐྱར་གྱི་ལྷན་ཆེ་གནང་མཁན་ཞེས་འཛིན་དང་ཉམས་སྲུང་གང་གིས་སྐྱུག་པ་
ཞིག་ཡིན་འདུག ལྷན་པར་ཁོང་གི་བོད་དོན་ལ་རྒྱུན་གཏན་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་མ་ཞུས་
དོགས་ཆེན་པོ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། ལྷོ་ཁོང་ས་ལྷན་པས་མགོན་ཆེན་
པོ་མཚོགས་སྐྱེ་ཚབ་མཇུག་ལུ་ཐེངས་གཉིས་ཞུ་གནང་མྱོང་ཡོད་འདུག

ཕྱི་ཚེས་ ༡༩ ཉིན་བོད་གཞུང་ཕྱི་དྲེལ་བཀའ་ཚོན་བཀའ་མཐོང་ཆེ་དབང་
ཆོས་རྒྱལ་མཚོགས་བོད་གཞུང་དམངས་ཡོངས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚབ་གནང་སྟེ་ཨ་རིའི་སྲིད་

བ་མཚུར་ཕུར་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་ལ་འགོ་འབྲལ་ལས་འབྲལ་ལྟར་ཚོས་ལྷགས་ལྷས་ཏེ། གཞུང་ལྷགས་སོགས་ལ་སྤྱང་བཅོམ་བྱེད་བཞིན་སྐབས་ ༡༧༥༧
 ལོར་སློབ་ཕྱོད་དུ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་སྟོན་འཁོར་ཞབས་གས་ཀྱི་བསྐྱེད་ལྷག་འབྲལ་བརྒྱད་ཀྱི་གར་དུ་ཚེབས་བསྐྱར་སྐབས་གྲུས་པ་ཞབས་གས་སྐྱེ་སྤྱང་ཆབས་
 ཅིག་སྟོན་ལུང་ནས་རུམ་བཏེག་དགོན་པ་བར་ཞབས་འདེགས་ལེགས་པར་ལྷས། རང་རྣམ་གང་ཡོད་ཀྱི་ཡ་རྒྱལ་བ་བཀྲུས་པའི་མཚོན་སྟོན་དུ་བྱུང་བ་ནི་ང་རང་གི་མི་ཚེའི་
 རང་སྐལ་ཅན་དང་བྱས་རྗེས་ཤིག་ལ་ངོ་འཛིན་ལྷ་བཞིན་ཡོད། རུམ་བཏེག་ཏུ་འབྱོར་རྗེས་ནང་ཚོས་གཞུང་ལྷགས་ལ་སློབ་སྦྱོང་ལྷ་བཞིན་སྐབས་སློབ་ཤིན་གྱིས་སློབ་སྦྱོན་
 ཁང་དུ་འགྲོ་དགོས་བྱུང་ཐོག་སྐད་ཡིག་ལེགས་ཤིང་བྱུང་ཏེ་ཁལ་དོར་དུ་བཏང་རྗེས་ཀམ་པའི་བཀའ་འབྲེལ་ཁལ་དོར་ཀལ་གར་ན་གཞོན་སྐུལ་སྐུའི་སློབ་གྲར་དབྱིན་ཡིག་
 སློབ་སྦྱོང་བྱས། ཕྱི་ལོ་ ༡༧༦༤ ནས་ ༦༧ བར་ཁལ་དོར་དང་ཀྱུ་ལུ་བོད་མིའི་ལམ་ལས་ཀམ་པའི་ཁག་ལ་སྐྱེད་ལས་དང་སྐད་བསྐྱར་གྱིས་ཞབས་འདེགས་ལྷས། ༦༧
 ནས་སྟོན་ཁ་བཟོ་གཞིས། ས་གཞི་སྐུ་རུ་ཕ་ལ། སོ་ཏོན་གཞིས་ཆགས་བཅས་ལ་སྐྱེད་པའི་ལས་འཛིན་དང་ཞོར་དུ། བྱུང་དཔོན་སྐྱེ་འབྲས་གནང་རིང་འགོ་འཛིན་
 ལས་ཚབ་དང་དེ་ནས་འདི་གའི་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་འགན་འཛིན། ༡༧༧༣ ནས་ད་བར་ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་ཚུང་གི་ཚོགས་གཙོ་འདེམས་ཐོན་རང་རྣམ་གང་
 ཡོད་ཀྱི་ཞབས་འདེགས་ལྷ་བཞིན་དང་། བཅོམ་བྱེད་འོས་བསྐྱེད་སྐྱིག་གཞི་འགལ་མེད་ལས་དོན་ཆགས་ཚུང་ཡོང་སྐབས་ལ་འབད་བཅོམ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་བཅས།

ᱠ = k

ᱡ = L

ᱢ = shift k

ᱣ = shift S

ᱤ = G

ᱥ = S

ᱦ = shift G

ᱧ = H

ᱨ = C

ᱩ = shift A

ᱪ = shift C

ᱫ = J

ᱰ = I

ᱬ = shift N

ᱱ = U

ᱭ = T

ᱲ = E

ᱮ = shift T

ᱳ = O

ᱯ = D

ᱴ = k + A + Y

ᱰ = N

ᱵ = k + A + R

ᱱ = P

ᱶ = k + A + L

ᱲ = shift P

ᱷ = k + A + R + O

ᱳ = B

ᱴ = M

ᱵ = X

ᱶ = shift X

ᱷ = shift D

ᱸ = W

ᱹ = shift Z

ᱺ = Z

ᱻ = “

ᱼ = Y

ᱽ = R

